

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A HUDI20034 Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2014

Jelen fenntartási terv az Európai Mezőgazdálkodási Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendeletben foglaltak alapján készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai Zsolt
Fábián Zsófia

Vezető szakértők

Fábián Zsófia (természetvédelem)
Dr. Tóth Balázs (agrár)

Közreműködő szakértők

Pál Attila
Szabadfalvi András
Merkl Ottó
Farkas Anna
Csonka Péter
Csihar László
Selmeczi Kovács Ádám
Novák Adrián
Bérces Sándor
Mező Hedvig

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	9
2. Veszélyeztető tényezők	17
3. Kezelési feladatok meghatározása	33
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	33
3.2. Kezelési javaslatok	33
3.2.1. Élőhelyek kezelése	33
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	65
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	65
3.2.4. Kutatás, monitorozás	68
3.2.5. Mellékletek	72
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ...	91
3.3.1. Agrártámogatások	91
3.3.2. Pályázatok	93
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	93
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	93
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	95
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	105

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjKTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20034

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 16573,52 ha.

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

Natura 2000 adatlapon szereplő jelölő élőhelyek:

- Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)
- Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150)
- Iszapos partú folyók részben *Chenopodium rubri*, és részben *Bidention* növényzettel (3270)
- Szubpannon sztyeppék (6240) *
- Síksági pannon löszgyepek (6250) *
- Pannon homoki gyepek (6260) *
- Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
- Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430)
- *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
- Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210) *
- Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0) *
- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)

1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi fajok)

Natura 2000 adatlapon szereplő jelölő fajok:

- homoki kikerics (*Colchicum arenarium*)
- homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*)
- ürge (*Spermophilus citellus*)
- hód (*Castor fiber*)
- vidra (*Lutra lutra*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)

- német bucó (*Zingel streber*)
- vágó csík (*Cobitis taenia*)
- ingola fajok (*Eudontomyzon spp.*)
- halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
- széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)
- selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)
- magyar bucó (*Zingel zingel*)
- garda (*Pelecus cultratus*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- leánykancér (*Rutilus pigus*)
- balin (*Aspius aspius*)
- mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj:

- díszes légvadász (*Coenagrion ornatum*)
- csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*) *

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
<u>KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE</u>		
Ács	539,79	5,2
Almásfüzitő	199,76	24,41
Dömös	121,27	5,05
Dunaalmás	117,8	7,96
Esztergom	1349,67	13,75
Komárom	549,87	7,84
Lábatlan	145,5	5,52
Neszmély	411,66	14,83
Nyergesújfalú	156,72	3,97
Pilismarót	309,5	6,94
Süttő	166,23	4,84
Tát	385,58	32,73
<u>PEST MEGYE</u>		
Budakalász	69,64	4,61
Dunabogdány	158,29	6,21
Dunakeszi	181,64	5,85
Érd	217,64	3,6

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Göd	129,38	6,27
Halásztelek	129,06	14,9
Kismaros	88,53	7,41
Kisoroszi	385,57	35,31
Leányfalu	92	5,99
Lórév	341,84	34,65
Makád	1078,45	33,95
Nagymaros	370,5	10,79
Pócsmegyer	285,39	21,87
Ráckeve	317,23	4,95
Százhalombatta	308,1	10,98
Szentendre	121,74	2,77
Szigetcsép	74,08	4,07
Szigetmonostor	908,3	38,65
Szigetszentmiklós	60,82	1,33
Szigetújfalu	345,64	32
Szob	132,51	7,37
Szód	60,21	2,91
Szódliget	143,52	19,7
Tahitófalu	657,11	16,77
Tököl	301,81	7,85
Vác	449,01	7,3
Verőce	158,76	7,81
Visegrád	274,98	8,27
Zebegény	80,37	8,28
<u>BUDAPEST</u>		
Budapest		
<u>FEJÉR MEGYE</u>		
Adony	479,52	7,86
Baracs	126,47	2,29
Dunaújváros	563,83	10,71
Ercsi	622,27	9,53
Ivánca	92,98	3,71
Kisapostag	130,61	13,63
Kulcs	127,72	7,64
Rácalmás	579,51	14,26
<u>BÁCS-KISKUN MEGYE</u>		
Apostag	126,44	3,96
Dunavecse	163,06	2,45
Tass	138,8	1,86

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Ökológiai hálózat	ÖF	ökológia folyosó	13517,9 (81,6%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
Ökológiai hálózat	PT	pufferterület	162,3 (0,98%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
Ökológiai hálózat	MT	magterület	1456,23 (8,79%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
ex lege		ercsi földvár		a természet védelméről szóló 1996. LIII. törvény alapján
ex lege		Sánc-hegy földvár		KTVF: 12718-8/2012. számú jogerős határozattal országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánították
helyi védett		Concó-ér torkolat	86,2	14/2012 (III.30.) sz. Ács város Önkormányzati Rendelete
Természetvédelmi terület	TT	Rácalmási-szigetek TT	381,8	A Rácalmási-szigetek TT létesítéséről szóló 5/1996 (IV. 17.) KTM rendelet
ex lege		Kolozson-túli dűlő láp	88,13	a természet védelméről szóló 1996. LIII. törvény alapján
helyi védett	TT	Rácalmási Duna-ág TT	136,0	Rácalmás Önkormányzat Képviselő-Testületének 7/2005. (III. 11.) sz. önk. rendelete
műemlék	9478	Szapáry-kápolna és Eötvös-obeliszk	Ercsi, 0281 hrsz	2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
műemlék	9703	Nepomuki Szent János szobor	Adony, 328/2 hrsz	2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről
műemlék	11482	kikötőépület	Dunaújváros 3370, 3369, 3371/1, 3362/2, 3370, 3361/1, 3362/2 hrsz	2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Jelenleg nincs a területre vonatkozó jóváhagyott természetvédelmi kezelési terv.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Ács Nagyközség Önkormányzata Képviselőtestületének 20/2006. (IX.14.) sz. rendelete a helyi építési szabályzatról Egységes szerkezetben a 7/2007. (III. 29.) sz. rendelettel, az 5/2009. (III. 15.) rendelettel, a 23/2009. (X. 30.) Kt. rendelettel, a 14/2012. (III. 30.) rendelettel, és a 16/2013. (V. 30.) rendelettel.
- Adony Város Önkormányzat Képviselő-testületének Helyi Építési Szabályzatáról szóló 5/2012. (III. 7.) önkormányzati rendelete és annak 15/2012. (IX. 7.) számú módosítása
- Almásfüzitő Község Önkormányzati Képviselő-testületének 80/2005 (VI.29.) sz. önkormányzati határozattal jóváhagyott településszerkezeti terve, valamint 10/2005 (VI.30.) sz. önkormányzati rendelettel jóváhagyott szabályozási terve és helyi építési szabályzata
- Apostag Község Önkormányzati Képviselő-testületének 7/2002 (V.15.) Önkormányzati rendelete és annak 5/2012(III.30.) számú módosítása
- Baracs Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2008 (VIII.8.) a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervéről szóló rendelete és annak 17/2010 (VIII. 13.) módosítása
- Budakalász Város Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2005. (VII.20.) rendelete a település helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről és annak 28/2011. (IX.30.) önkormányzati rendelet módosítása
- Budapest Főváros Településrendezési Terve a 1125/2005 (V.25.) számú Fővárosi Közgyűlési Határozattal elfogadva
- Csörög Község Településrendezési Terve, Szabályozási és Övezeti Terv. Helyi Építési szabályzat Csörög Község Önkormányzata Képviselőtestületének 1/2011.(II.15.) rendelete
- Dunaalmás Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2004 (VIII.5.) számú önkormányzati rendelete Dunaalmás Község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről
- Dunabogdány Község Önkormányzatának 7/2005. (VI.14.) rendelete a település Helyi Építési Szabályzatáról
- Dunakeszi Város Önkormányzata Képviselőtestületének 64/2012. (XII.19.) rendelete Dunakeszi Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről
- Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 19/2003 (V.16.) önkormányzati rendelete Dunaújváros építési szabályzatáról és szabályozási tervéről

- Dunavecse Város Önkormányzata Képviselőtestületének 29/2004.(X.27.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról
- Ercsi Város Önkormányzat Képviselő-testületének 19/2008. (X.2.) Kt. sz. rendelete Ercsi Város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről
- Érd Megyei Jogú Város 31/2010 (VII.20.) önkormányzat rendelete Érd Megyei Jogú Város teljes területére vonatkozó Településszerkezeti Tervről
- Esztergom Város Önkormányzata Képviselőtestületének 445/2004. (XII.09.) számú Önkormányzati rendelete Esztergom Város Településszerkezeti Tervéről
- Göd Város Önkormányzata Képviselőtestületének 12/2013. (VI. 19.) sz. Önkormányzati határozata Göd Településszerkezeti Tervéről
- Halásztelek Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2005 (IV.6.) rendelete Halásztelek Helyi Építési Szabályzatáról
- Iváncsa Város Önkormányzatának 1/2005. (11.20.) rendelete Iváncsa Településrendezési, Szabályozási Tervéről és Helyi Építési Szabályzatáról
- Kisapostag Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv 14/2010 (XII.13.) Önkormányzati rendelet
- Kismaros község képviselő-testületének 2/2004.(I.22.) sz. Önkormányzati rendelete Kismaros község Helyi Építési Szabályzatáról
- Kisoroszi község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2006 (IX.29.) rendelete a település Helyi Építési Szabályozásáról és Szabályozási Tervéről
- Komárom Város Képviselő-testületének 3/2010. (II. 19.) Ok. rendelete Komárom Építési Szabályzatáról
- Kulcs község Helyi Építési Szabályozásáról és Szabályozási Tervéről szóló 1/2006 (II.3.) Önkormányzati rendelet
- Lábatlan Város Önkormányzatának Képviselő-testületének 1/2006 (I.31.) rendelete a település Helyi Építési Szabályozásáról és Szabályozási Tervéről
- Lórév Községi Önkormányzatának 11/2004(XI.18) Ök. számú rendelete Lórév Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervről
- Nagymaros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 106/2001. (XII.11.) számú határozatával elfogadott és 91/2002. (X:15.), majd 95/2009. (IV.27) számú határozatával módosított Településszerkezeti Terve
- Neszmély Önkormányzata Képviselő-testületének 85/2013. (VI.26.) sz. határozata a község településszerkezeti tervéről
- Nyergesújfalu Város Önkormányzatának 17/2008. (V.30.) számú rendelete Nyergesújfalu helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről (egységes szerkezetben a 4/2005.(II.21), a 19/2005 (IV.28.), a 25/2005. (VII.1.), a 17/2006. (VIII.21.), a 22/2007. (X.8.) és az 5/2008. (II.14.) rendeletekkel)
- Pilismarót 1/2004 (II.23.) Önk. rendelettel jóváhagyott Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve a 4/2008 (V.6.) és a 12/2004 (I.30.) Önk. rendeletekkel módosítva
- Pócsmegyer Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2013 (IX.23.) önkormányzati rendelete a település Helyi Építési Szabályzatáról
- Rácalmás Nagyközség Képviselő-testületének 18/2005. (X.28.) sz. rendelete Rácalmás Építési Szabályzatáról (RESZ)
- Ráckeve Város Képviselő-testületének Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Tervről szóló, 19/1999. (VI.25.), 16/2000. (IX.25.), 15/2003. (VII.24.), 7/2006. (III.6.), 20/2006. (VIII.31.), 15/2007. (VI.25.), 16/2007. (VI.25.), 23/2008. (IX.22.) 5/2009. (IV.20.) rendeletekkel módosított 19/1998. (IX.25.) rendelete egységes szerkezetben
- Süttő Község Önkormányzati Képviselő-testületének 12/2011. (VI.23.) számú rendelete Süttő Község helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről
- Szentendre Város Önkormányzat Képviselő-testületének 53/2011. (XII.9.), 23/2009.(VI. 15.), 42/2008.(XI.14.), a 22/2006.(V.19.) és 32/2004.(VIII. 30.) sz. rendeletekkel módosított 21/2002. (VIII. 15.) Önk. sz. rendelete Szentendre Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve

- Szigetmonostor Község Önkormányzata 19/2012. (XII. 28.) önkormányzati rendelete a település Helyi Építési Szabályzatáról
- Szigetszentmiklós Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2012.(II.01.) Önkormányzati rendelete Szigetszentmiklós Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről Egységes szerkezetben a 25/2012. (X.04.), a 14/2013. (III.28.) önkormányzati rendelettel
- Szigetújfalu Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2005 (VIII.25.) önkormányzati rendelete a település Helyi Építési Szabályzatáról
- Szödliget Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2010. (I. 04.) számú rendelete Szödliget Község Helyi Építési Szabályzatáról és szabályozási tervéről
- Tahitótfalu Község Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2005 (VII.1.) rendelete Tahitótfalu Község Helyi Építési Szabályzatáról egységes szerkezetben
- Tass Község Önkormányzatának 9/2004. (IV.15.) önk.rendelete a helyi építési szabályokról
- Tát Nagyközség Településrendezési Eszközei 553/2004 (XII. 14.) Kt számú határozattal és 17/2004 (XII. 14.) Kt számú rendelettel jóváhagyott terv
- Tököl Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2010. (IX.28.) számú Önkormányzati rendelete Tököl Város Helyi Építési Szabályzatáról
- Vác Város Önkormányzat 15/2003. (IV.29.) sz. rendelete Vác Város Helyi Építési Szabályzatáról
- Verőce Község Önkormányzata 9/2010. (X. 06.) önkormányzati rendelete Verőce Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről
- A Visegrádi Önkormányzat 5/2004. (VII. 1.) ör. rendelete a Helyi Építési Szabályzatról [egységes szerkezetben a 6/2004. (VII. 29.), a 7/2005. (VIII. 1.), a 15/2006. (X. 20.), a 13/2012. (IX. 13.), valamint a 23/2013. (XI.22.) ör. rendelettel]
- Szob Város Önkormányzat Képviselő-testületének 36/2004 (VII. 21.) számú rendeletével elfogadott és a 28/2008 (X.31.) számú rendeletével módosított Szob Város Rendezési Terve

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- A 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 10/2006
- Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 13/2006
- Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2010 január 1. – 2019. december 31.)
- Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 15/2006
- A Nagymarosi erdőtervezési körzet körzeti erdőtervének készítése folyamatban van a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 6. melléklete alapján.
- Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31.) Törzskönyvi szám:14/2007
- Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám:9690/1/2010
- Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/2/2010
- Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2013. január 1. – 2022. december 31.) Törzskönyvi szám: 6747/2011
- Szentendrei Erdőtervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2009. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 1723/5/2009
- A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

Vadgazdálkodási terv kódszáma	Vadásztársaság neve	Vadgazdálkodási körzet
250110-1-4-1	Ácsi Egyetértés Vadásztársaság (Ács)	VI/3 Bakonyalja- Komárom
250310-1-4-1	Dunapart Vadásztársaság (Komárom)	VI/3 Bakonyalja- Komárom
250810-1-4-1	Komáromi Duna Vadásztársaság (Komárom)	VI/3 Bakonyalja- Komárom
251910-1-4-1	Dunaszentmiklósi Rákóczi Vadásztársaság (Dunaszentmiklós)	V/2 Dunazugi
252310-1-4-4	HM BudaPesti Erdőgazdálkodóság Zrt. (BudaPest)	V/2 Dunazugi
252710-1-4-1	Tokodi Aranykalász Vadásztársaság (Tokod)	V/2 Dunazugi
252910-1-4-1	Dunakanyar Vadásztársaság (Esztergom)	V/2 Dunazugi
252920-4-3-0	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (Esztergom Strázsa-Hegy)	V/2 Dunazugi
405910-1-4-1	Pusztaszabolcsi Gazdász VT. (Pusztaszabolcs)	
406010-1-4-1	Livia Környéke VT. (Ivánca)	
406510-1-3-0	Ercsi FTK. (Ercsi)	
406610-1-3-0	Sina-Dunavölgye FTK. (2453.Sinatelep Kastélykert)	
406710-1-4-1	Dunamenti Apróvadás VT. (Kulcs)	
406810-1-4-1	Dunaújvárosi Kohász VT. (2427 Barcs, Kossuth L. út 18.)	
570510-1-4-1	Dunakanyar Kittenberger Kálmán Vt. (Zebegény)	II/1 Börzsöny-nógrád- gödöllői
570610-1-3-0	Börzsönyi Borostyán Vadásztársaság (Budapest)	
570710-1-3-4	Ipoly Erdő Zrt. Nagymarosi Erdészete (Nagymaros)	II/1 Börzsöny-nógrád- gödöllői
570910-3-3-4	Pilisi Parkerdő Zrt. (Visegrád)	V/2 Dunazugi
571010-1-4-1	Szentendre Szigeti Vt. (Tahitótfalu)	V/2 Dunazugi
571110-1-4-1	Vácduki Szikra Vt. (Vác)	
571410-1-3-0	Szöd-Vácrátót Földtulajdonosi Közösség (Göd)	
572010-1-4-1	Pilisvölgye Vt. (Szentendre)	V/2 Dunazugi
572110-1-4-1	Nemeskéri Vt. 2006 (Göd)	
573610-1-4-1	Kamaraerdei Diana Vt. (BudaPest)	
574210-1-4-1	Benta Völgye Vt. (Érd)	
574311-1-4-1	Szigetszentmiklósi Gazdálkodók Vt. (Szigetszentmiklós)	
574321-1-3-1	Tököli Gazdálkodók Vt. (Tököl)	
576110-1-4-1	Csepel-szigeti Nimród Vt. (Szigetcsép)	
577310-1-4-1	Ráckevei Aranykalász Vt. (Ráckeve)	
578010-1-4-1	Makádi Vt. (Makád)	

3. táblázat: Vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv elfogadó	Hasznosító	Vízterület megnevezése	Vízterkód	Vízterület nagysága
----------------------------------	------------	---------------------------	-----------	------------------------

határozat					(ha)
16.4/281-4/2011	Közép-duna Kft.	Hal	Duna 1564-1630	001163	3715,4
22.4/7059-40/2011	Horgászegyesületek Bp-i Szövetsége		Duna 1630-1657, illetve a Szentendrei Dunaág 0-1 fkm.	001206	4320
22.4/7059-41/2011	ÓBUDA és Szolgáltató Szövetkezet	Termelő	Duna 1657-1708 fkm + Szentendrei dunaág 1-31 fkm	001599	3821ha
2001 február 5-én fogadták el, határozat nincs	Komárom-Esztergom Megyei Horgászegyesületek Szövetsége		Duna 1770-1708 fkm	1045	1996

4. táblázat: Halgazdálkodási tervek

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.5 Bakony-ér és Concó részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Észak-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.6 Által-ér részvízyűjtő alegység, 2010. március; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Észak-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.7 Gerecse részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Észak-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.8 Ipoly részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.9 Közép-Duna részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.10 Duna-völgyi főcsatorna részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.13 Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegység részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság

- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv 1.11 Sió részvízgyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv 1.13 Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegység részvízgyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság
- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv 1.14 Velencei-tó részvízgyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Dunántúli Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata 2015-ben várható.

1.7.7. Egyéb tervek

- A területet érintő egyéb terv nem áll rendelkezésre

1.7.8. Jogerős engedélyek

- Nemzeti Közlekedési Hatóság UVH/HF/NS/A/2584/0/2013 számú határozata a Szentendrei Duna-ágon a vízi sportok számára kijelölt folyamszakaszokról
- Duna menti parti szűrésű ivóvízbázisok üzemeltetői

Vízbázisok	Vízbázisok üzemeltetője	Megjegyzés
Szob Hidegréti vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Zebegényi vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Nagymarosi városi vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Visegrád városi vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Verőcei vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Dunabogdány községi vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Dunabogdányi Öblözet távlati ivóvízbázis	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 1088 Budapest, Rákóczi út 41.	távlati
Kisoroszi vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Tahi vízbázis (Tahitótfalu)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Tótfalui vízbázis (Tahitótfalu)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Tahitótfalu Pokol-szigeti vízműkút	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Vác, Bukiszigeti vízmű	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Vác Déli vízmű	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	ipari üzemelő
Vác, FORTE vízmű	DMRV Zrt.	ipari üzemelő

	2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	
Leányfalui (Tahi regionális) vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Pócsmegyeri vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Surányi vízbázis (Pócsmegyer)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Göd, Felsőgödi vízmű	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Göd, Regionális vízmű	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Szentendre, pap-szigeti vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Szentendre, Északi vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Szentendre, Regionális Déli vízbázis	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Budakelász, Lупpa-szigeti vízműkút	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	nem üzemel
Monostori vízbázis (Szigetmonostor)	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Szigeti vízbázis (Szigetmonostor)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27..	közüzemeli üzemelő
Horányi vízbázis (Szigetmonostor)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Dunakeszi vízmű	DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüzemeli üzemelő
Balpart I-II. vízbázis (Dunakeszi, Budapest IV. kerület)	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Budapest III. kerület Budaújlaki vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Budapest XIII. kerület Margitszigeti vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27.	közüzemeli üzemelő
Budapest XIII. kerület Margitsziget palatinus Strandfürdő hidegvizes kútjai	Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. 1138 Budapest, Népfürdő u. 38.	fürdő üzemelő
Budapest XIII. kerület Radnóti úti galéria	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27	nme üzemel
Budapest V. kerület Kossuth téri galéria	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27	nem üzemel
Csepel-Halásztelek vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27	közüzemeli üzemelő
Csepel Strandfürdő vízbázis	Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. 1138 Budapest, Népfürdő u. 38.	fürdő üzemelő
Érd, Dunaparti vízbázis	Érd és Térsége Víziközmű Kft. 2030 Érd, Fehérvári út 63/b-c	közüzemeli vízhasználat szünetel
Tököl-Szigetújfalu vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27	közüzemeli üzemelő
Ráckeve I.-II. vízbázis	Fővárosi Vízművek Zrt. 1132 Budapest, Váci út 23-27	közüzemeli üzemelő

Lórév-Makád ivóvízbázis	távlati	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 1088 Budapest, Rákóczi út 41	távlati
MOL Nyrt. Dunai Finomító Dunafüredi ivóvíztelep		MOL Nyrt. Dunai Finomító 2443 Százhalombatta, Olajmunkás u. 2.	sajátcélú üzemelő
Ercsi vízbázis		DMRV Zrt. 2600 Vác, Kodály Z. u. 3.	közüemi üzemelő
Váli-víz torkolati vízbázis			közüemi üzemelő
Adony-dél távlati vízbázis			
Dunaújváros, Szalki-szigeti vízbázis		Dunaújvárosi Víz- és Csatornázás Kft. 2400 Dunaújváros, Építők útja 1.	közüemi üzemelő
Kisapostagi vízbázis			

5. táblázat: Jogerős vízügyi engedélyek

- Bányatelkek:
 - Ivánca I. kavics: bányavállalkozó: Parrag József (1044 Budapest, Tomori út 28.)
 - Ercsi I. kavics: bányavállalkozó: Kavicsker Kft. (2400 Dunaújváros, Béke tér 3.)

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, és azok alapján, az aktuális állapotra alakítva módosítottunk rajta. Az érintett terület %-os nagyságát a KjtT teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	M	10	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), csíkos medvelepke (<i>Euplagia quadripunctaria</i>). Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek
B02.01	erdőfelújítás	H	20	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), hód (<i>Castor fiber</i>) Az idegenhonos fajokkal történő erdőfelújítás során átalakulnak, eltűnnek a jelölő és ritka puhafa-, és keményfa ligeterdők
B02.03	erdei aljnövényzet eltávolítása	M	20	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> ,

				<p><i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), díszes légivadász (Coenagrion ornatum),) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), hód (<i>Castor fiber</i>)</p> <p>A cserjék mellett az erdészeti tevékenység során más veszélyeztetett fajt is eltávolítanak. Az erdei aljnövényzet eltávolítása értékes élőhelyeket szüntet meg, amely jelölő élőhelyeket, jelölő fajokat egyaránt károsít.</p> <p>A településekközelében jellemző a ligetesítés, parkosítás, ami szintén az aljnövényzet eltávolításával jár. Ezekben az esetekben a liget területén jellemzően kaszálás, fűnyírás zajlik, aminek következtében nem jön fel az újulat. Az előregedő erdő életveszélyessé válik, kivágják, újulat pedig nincs.</p> <p>A nem szabályozott uszadékfagyűjtés szintén káros hatással van az adott életközösségre.</p>
D01.01	ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak	M	5	<p>Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepek (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde</p>

				<p>láp- és sásrétek (7230), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), csíkos medvelepke (<i>Euplagia quadripunctaria</i>), vöröshasú unka (<i>Bombna bombina</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>) Egyre több új ösvényt taposnak ki a turisták és horgászok, ami által nő a zavarás. A bicikli utak zavarják a kételtűek áthaladását veszélyezteti, néhol pedig feltöltéssel jár az út kialakítása, mely feldarabolja és degradálja az élőhelyeket A kerékpárutak és sétálóutak fenntartásával kapcsolatos gyakori probléma, hogy ezek mentén biztonsági okokra hivatkozva eltávolítják az idősebb fákat.</p>
D01.02	autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	M	5	<p>Izapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>) Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek. Feldarabolja az élőhelyeket, fontos vonulási útvonalakat vág át</p>
D02.02	csővezetékek	M	5	<p>Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepek</p>

				<p>(6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) A felszínen haladó csővezetékek környezetében az élőhelyek degradálódnak, a felújításhoz, karbantartáshoz kapcsolódó taposás a terület zavarásával jár.</p>
D03.02.	hajózási útvonalak	H	50	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoetoneanojuncetea</i> vegetációval (3130), Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), széles durbincs (<i>Gymnocephalus</i></p>

				<p><i>baloni</i>), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), garda (<i>Pelecus cultratus</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>). selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), német bucó (<i>Zingel streber</i>)</p> <p>A hajóút fenntartásához kapcsolódó folyamszabályozási műtárgyak csökkentik a medermorfológiai változatosságot, az ártéren található víztestek (mellékágak holtágak, gödrök...stb) vízellátása romlik. A hajóút fejlesztéséhez és fenntartásához szükséges kotrások ezt fokozzák, illetve a meder változatosságát tovább csökkentik. Az ivadék partra kerül és megfullad a hajók által keltett nagy áramlási sebességek és az okozott hullámverés következtében. A garda a vízben lebegő (pelágikus) ikrákkal szaporodik. A vízközt lebegő, a vízzel együtt mozgó ikra könnyen kerül a hajók által keltett különféle vízáramlások közé, ahol nagy eséllyel károsodik, elpusztul.</p> <p>A hullámvészítés igen kedvezőtlen hatással van a vízi élővilágra, különösen abban az esetben, ha a természetes partvonal struktúrája erősen redukálódott, azaz a folyam „csatorna-szerű”.</p> <p>Az ivadék nem képes felvenni a táplálékát a hullámvészítéskor.</p>
F02.03	szabadidős halfogás	M	65	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), Természetes eutróf</p>

			<p>tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>)</p> <p>A tevékenység hatására degradálódik a partszakasz: a horgászok a szemetet sok esetben a parton hagyják, autókkal és gyalogosan megnyitják az ártéri ligeterdőt, ami ezáltal feldarabolódik. A horgászat során történő bevetés a víztesteket eutrofizálja. A horgászhelyek kialakítása is a növényzet károsításával, az élőhely megváltoztatásával jár együtt. Problémát jelent az illegális kikötőhelyek létesítése, mely legtöbbször jelölő élőhelyentörténik. A magyar bucó könnyen</p>
--	--	--	---

				<p>rák a fenekező horogra, ugyanakkor a horog nehezen szabadítható a szájából. Az ezzel kapcsolatos gyakorlat az, hogy a horgász elpusztítja az állatot. Hasonló a helyzet a selymes durbincsal, amit „paptető”-nek neveznek és ha alkalom nyílik rá elpusztítják – mint a horgászra káros halat.</p>
F03.01	vadászat	L	50	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Síksági pannon löszgyepek (6250*), homoki nőszirm (<i>Iris humilis subsp. arenaria</i>), hód (<i>Castor fiber</i>).</p> <p>A tevékenységhez</p>

				kapcsolódó taposás a terület zavarásával jár.
G01.01	sporthajózás	M	70	<p>Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) Leánykoncér (<i>Rutilus pigus</i>) - A mellékágak területén az ívási időszakban az ikra gyakran leverődik a növényzetről. Vízparti fajok zavarása az erős hullámverés, illetve a zaj miatt. Jelelmző motoros sporteszközök: jet-ski, motrcsónak. A vízszugárhajtómű a part közelében az ivadékot közvetlenül is károsíthatja. A hullámverés folyamatosan erodálja a partot, ami nem kedvez a ligeterdők fennmaradásának, mivel természetes körülmények között nincsenek ekkora hullámok.</p>

G01.02	túrázás, lovaglás és nem gépesített járművel végzett tevékenység	L	5	Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepék (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) A tevékenységhez kapcsolódó taposás (lovaglás) a terület zavarásával jár.
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	H	10	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoetoneanojuncetea</i> vegetációval (3130), Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepék (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), csíkos medvelepke (<i>Euplagia quadripunctaria</i>) A talajfelszín bolygatásával élőhelyeket közvetlenül károsítja, teret nyit a gyomosodásnak
H01	felszíni vizek szennyezése	M	60	Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepék (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges

				<p>vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), ingola fajok (<i>Eudontomyzon spp.</i>), német bucó (<i>Zingel streber</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), garda (<i>Pelecus cultratus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), leánykancér (<i>Rutilus pigus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>)</p> <p>Ipari üzemek szennyvizei, veszélyes anyagtárolók (külföldről jövő bármilyen szennyeződés). Károsítja az élőhelyeket és fajokat.</p>
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	80	<p>Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), Síksági pannon löszgyepek (6250*), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), csíkos medvelepke (<i>Euplagia quadripunctaria</i>), homoki</p>

				<p>nőszirm (<i>Iris humilis subsp. arenaria</i>).</p> <p>A területen jelen lévő inváziós fajok: zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), aranyvessző fajok (<i>Solidago sp.</i>), nagyvirágú nenyúljhózzám (<i>Impatiens glandulifera</i>), gyalog akác (<i>Amorpha fruticosa</i>), ezüstkárász (<i>Carassius gibelio</i>), géb fajok (<i>Neogobius sp.</i>), gyapjaslepke (<i>Lymantria dispar</i>). A terjedő gébfajok, a feketeszájú géb (<i>Neogobius melanostomus</i>), a keszlergéb (<i>Ponticola kessleri</i>), folyami géb (<i>Neogobius fluviatilis</i>), csupasztorkú géb (<i>Babka gymnotrachelus</i>) kiszorítja a jelölő halfajokat.</p> <p>Az özönnövények az élőhelyeket teljesen átalakítják, megszűnésükhöz vezetnek, a jelölő fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek.</p>
J02.01	talajfeltöltés, lecsapolás, kiszáritás, általános	M	10	<p>Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepek (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), , vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), hód (<i>Castor</i></p>

				<p><i>fiber</i>), tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), ingola fajok (<i>Eudontomyzon spp.</i>), , leánykocér (<i>Rutilus pigus</i>), , díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>)</p> <p>A terület, mellékágak kiszáradása következtében a szaporodási feltételek romlanak, az élőhely, illetve a felsorolt fajok eltűnéséhez vezet.</p>
J02.02	hordalékkotrás	L	20	<p>tompá folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), német bucó (<i>Zingel streber</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), ingola fajok (<i>Eudontomyzon spp.</i>), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), garda (<i>Pelecus cultratus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), leánykocér (<i>Rutilus pigus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), hód (<i>Castor fiber</i>), tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>).</p> <p>A meder mélyülése gyorsítja a folyó sodrását, ami a meder további mélyülését, a gát további magasodását eredményezi.</p> <p>A sekély parti zóna (0,2 - 0,5 m vízmélység) fontos szerepet tölt be több természetvédelmi szempontból kiemelt faj számára. A kavicszátányok általában szélsőségesen</p>

				<p>lankás részüvel rendelkeznek, tapasztalataink szerint kiemelkedő jelentőségű élőhelyek.</p> <p>A kotrás a meder átrendeződésével jár együtt, az élettelen környezet sokféleségének elszegényedését vonja maga után, továbbá ívőhelyek eltűnését idézheti elő. A megváltozott körülmények között az uniformizálódott mederben az egyéb káros hatások (hajók hullámverése...stb) felerősödnek. A kotrás hatására megnövekedett keresztmetszet következtében lassulhat az áramlás, csökkenhet a legalacsonyabb vízhozamhoz tartozó vízszint. Ez mértékétől függően akár jelentős hatással is lehet a folyam élővilágára.</p> <p>Az ívási és ivadéknevelkedési időszakban (április eleje és augusztus vége között) végzett kotrás a kavicsos élőhelyen ívó fajok (márna (<i>Barbus barbus</i>), magyar bucó, (<i>Zingel zingel</i>) német bucó (<i>Zingel streber</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetser</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>)) ivadékait tömegesen pusztíthatja el.</p>
J02.11	feliszapolódási arányváltozások, kikotort mederanyag elhelyezés	M	10	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoetoneanojuncetea</i> vegetációval (3130), Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion</i></p>

			<p><i>rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), német bucó (<i>Zingel streber</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), ingola fajok (<i>Eudontomyzon spp.</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), leánykoncér (<i>Rutilus pigus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>)</p> <p>A kikutort mederanyag lerakása vagy más helyen történő kiülepedése az élőhely megszűnéséhez vezet. A kavicsaljazaton ívó halak esetében megszünteti megfelelő ívóhelyet.</p>
--	--	--	---

6. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Külső veszélyeztető tényezők.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
E03	szemét, hulladék	H	80	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy Isoeto-<i>Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), Természetes disztróf tavak és tavacsák (3160), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), csíkos medvelepke (<i>Euplagia quadripunctaria</i>), Síksági pannon löszgyepek (6250*), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)</p> <p>Az árral elterül a szemét a parti élőhelyeken. A hulladék károsítja az élőhelyeket és fajokat, járulékos hatásként megjelenik a gyomosodás.</p>

H01	felszíni vizek szennyezése	M	60	<p>Szubpannon sztyeppék (6240*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Pannon homoki gyepes (6260*), Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>), ingola fajok (<i>Eudontomyzon</i> spp.), német bucó (<i>Zingel streber</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), garda (<i>Pelecus cultratus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), leánykancér (<i>Rutilus pigus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>)</p> <p>Ipari üzemek szennyvizei, veszélyes anyagtárolók (külföldről jövő bármilyen szennyeződés). Károsítja az élőhelyeket és fajokat.</p>
-----	-------------------------------	---	----	---

7. táblázat: Kívülről ható veszélyeztető tényezők

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés: a Duna és ártere Natura 2000 területen a Pannon régióra jellemző vizes élőhelyek kiterjedésének és ökológiai állapotának, valamint a hozzájuk kötődő folyóvízi és folyóparti élővilág állományainak kedvező természetvédelmi helyzetben történő megőrzése. a.

- **Célkitűzés:**

- Ártéri gazdálkodási formák lehetőségének fenntartása, illetve az ehhez kapcsolódó hagyományos állattartási formák életben tartása.
- A dunai endemikus halfajainak (magyar bucó (*Zingel zingel*), német bucó (*Zingel streber*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), leánykancér (*Rutilus pigus*)), illetve a területen fészkelő fokozottan védett madárfajoknak (rétisas (*Haliaeetus albicilla*), a barna kánya (*Milvus migrans*), a fekete gólya (*Ciconia nigra*)), és emlősök (a hód (*Castor fiber*) és a vidra (*Lutra lutra*)) állományainak védelme .
- Az eredeti élőhelyre jellemző, azonban ma már eltűnőben, kihalófélben lévő védett és veszélyeztetett fajok (fekete galagonya (*Crataegus nigra*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), barna kánya (*Milvus migrans*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*), haris (*Crex crex*)) élőhelyi feltételeinek biztosítása, a még jelen lévő állományainak fenntartása, populációjának növelése, stabilizálása.
- A területen gyorsan terjedő özönfajok állományának csökkentése, a természetes, őshonos fajösszetétel fenntartása a partmenti erdősávokban és gyepekben.
- A mellékágak, illetve egyes szakaszokon a parti zóna természetvédelmi prioritással történő rehabilitációja.
- A kavicszátónyok megőrzése, illetve új zátónyok kialakulásának, kialakításának elősegítése.
- Lágymű- és fásszárú tájidegen fajok arányának visszaszorítása.
- A hajóforgalmi igények összehangolása a természetvédelmi érdekekkel.

3.2. Kezelési javaslatok

275/2004. (X.8.) Korm. rend 4.§5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában köteles földhasználati szabályokat nem állapít meg. Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint a kritikus pontok beazonosítása.

Ezután következik az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységenként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezelések betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek.

A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a településrendezési eszközök meghatározta adottságokat (kijelölt gazdálkodásai területek).

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

- a. építési engedélyek és a hozzájuk kapcsolódóan kiadott szakhatósági hozzájárulások háttereként szolgáló hatályos jogszabályok szigorítása javasolt.
- b. energiatermelést szolgáló létesítések, fejlesztések építése nem javasolt, mivel a Duna és árterén lévő szigetek és zátonyok, mint értékes élőhelyek megszűnéséhez vezet
- c. vízminőség ellenőrző pontok létesítése javasolt, illetve havária jelenségek esetén az azonnali (12 órán belüli) értesítés küldése a területen illetékes természetvédelmi szervnek fontos és szükséges lépés lenne. A védekezési stratégiában való szakmai segítségnyújtásba a természetvédelmi szerv bevonása javasolt
- d. a parti sávban lévő illegális homokkinyerés szigorúbb ellenőrzése és szankcionálása, valamint felszámolása javasolt
- e. víz áramlásának, mozgásának megváltozását előidéző műtárgyak elhelyezése a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt (sarkantyúk)
- f. kajak-kenu szövetség és a működési terület szerint érintett egyeztetése javasolt a jelenleg illegálisan használt kikötőhelyek helyett alternatívák keresésére
- g. hajóforgalom kapacitásának (méret, sebesség) maximumának meghatározása, mivel a hullámszél tönkreteszi a part menti élőhelyeket, illetve az ivadékokat kiveti a partra.
- h. a hajózási útvonalak kijelölése során ne sérüljenek a természeti értékek, illetve a meglévő természeti értékek figyelembevételével történjenék
- i. a hajózási útvonalak kijelölése során a Natura 2000 célkitűzések és rendeltetéseket vegyék figyelembe, egyeztessenek a természetvédelmi kezelővel, hatóságokkal
- j. a kisebb szigetek keresztgáttal történő leválasztása a főágról, félszigetté alakítása nem javasolt
- k. mellékágak rehabilitációja: a jelenleg meglévő lezárások szükségességének a felülvizsgálata, a szükségtelen lezárásának feloldása. Igény esetén kotrással kiegészítve.
- l. szelektív és biológiai szúnyogirtást javasolunk a vegyszeres, tömeges helyett
- m. a természetesen vagy mesterségesen kialakult szaporodóhelyek rendszeres ellenőrzése és esetleges felújítása, ha az nem ütközik más természetvédelmi céllal

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

A Duna és ártere Natura2000 terület legkritikusabb kezelési egysége maga a nyílt vízterület. Állapota alapvető hatással van a parti, vízhatástól függő jelölő élőhelyekre. A hajózási útvonalak, a hajóforgalom, a mederkotrások kivitelezése és helye döntő fontosságú a teljes terület fennmaradása szempontjából.

Kezelési egységek:

A tervekészítés során a teljes kJT-re készült ÁNÉR alapú élőhelytérkép. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok és a településrendezési eszközök meghatározta adottság (kijelölt gazdálkodásági területek) alapján az alábbi kezelési egységeket határoztuk le:

- KE1: parti erdősáv
- KE2: meder
- KE3: mocsárrét
- KE4: sík-és dombvidéki kaszálórét
- KE5: őshonos fás társulás
- KE6: idegenhonos fás társulás
- KE7: torkolati részek és kisebb patakok
- KE8: szántó
- KE9: halastó
- KE10: gyümölcsös
- KE11: zátony

1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 - parti erdősáv

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a meder és a gát közti rész, illetve a meder melletti 10-20 méteres sáv. Legfontosabb feladat ezek megőrzése egyrészt a beépítések megakadályozásával, másrészt az őshonos faállományú erdőfelújításokkal. A kezelési egység nem csak az üzemtervezett erdőket tartalmazza.

Kezelési egység megfeleltetése:

- ÁNÉR-kód: Ac - Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete
 D34 - Ártéri mocsárrétek
 I1 - Nedves felszínek természetes pionír növényzete
 J3 - Folyómenti bokorfüzesek
 J4 - Fűz-nyár ártéri erdők
 OB - Jellegtelen üde gyepek
 P1 - Őshonos fafajú fiatalosok
 P2a - Üde es nedves cserjések
 RB - Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
 S2 – Nemesnyarasok
 S7 - Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok es fasorok

Natura élőhelytípus:3130 - Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoetoneanojuncetea* vegetációval

3150 – Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

3270 - Iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri*, és részben *Bidention* növényzettel

6440 – *Cnidion dibii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*)

alkotta ligeterdők

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a. az üzemtervezett, magas genetikai értékkel bíró parti sávban lévő puhafa ligetek vágáskor nélküli besorolása javasolt
- b. a folyót kísérő puhafa ligetek jelenlegi szélességének fenntartása, esetleg szélesítése

- c. a ligeterdők összefüggő sávként történő megőrzése, további fragmentálódásuk meggátolása
- d. lábon álló és fekvő holtfák mederben hagyása javasolt, kivéve vízkivételi művek környezetében, illetve belső védőterületen.
- e. parti sáv erdősávjaiban az erdőfelújítás során fajgazdálkodóg őshonos fafajokkal történő felújítás javasolt
- f. javasolt a part menti bokorfüzesek visszahagyása minimum 10-15 m szélesen

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- g. a parti sávban lévő illegális homok- és kavicskinyerés szigorúbb ellenőrzése és szankcionálása, valamint felszámolása javasolt

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról, valamint a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet betartása kötelező. Továbbá a 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 10/2006, Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 13/2006., Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2010 január 1. – 2019. december 31.) , Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 15/2006, A Nagymarosi erdőtervezési körzet körzeti erdőtervének készítése folyamatban van a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 6. melléklete alapján. , Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31.) Törzskönyvi szám:14/2007, Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám:9690/1/2010, Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/2/2010, Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2013. január 1. – 2022. december 31.) Törzskönyvi szám: 6747/2011, Szentendrei Erdőtervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2009. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 1723/5/2009, A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008 betartása szükséges.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet

	megosztásával. (Megj.: <i>Üzemtervezett erdők esetében</i>)
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (Megj.: <i>kivéve idegenhonos állományok esetén</i>)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása. (Megj.: <i>kivéve idegenhonos állományok esetén</i>)
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (Megj.: <i>mely megegyezik az erdőtervben meghatározott korlátozással</i>)
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése. (Megj.: <i>csak nagyon kiemelt helyzetben, eseti kérelemmel</i>)
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal.
E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása. (Megj.: <i>valamint származási körzet azonos</i>)
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírá-javaslatok
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
Kód	Vadgazdálkodási előírá-javaslatok
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

8. táblázat: A parti erdősáv kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírá-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó. A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá szükséges alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt. Elsősorban az elzáródott, vagy régebben lefűződött holtágak megnyitása kívánatos. Ez elősegíti a jelenleg vizet ritkában kapó ligeterdők természetes vízjáráshoz hasonló vízellátását.

Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosítják az őshonos Natura jelölő állományok (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*, Oligomezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130), Iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri*, és részben *Bidention* növényzettel (3270)) fennmaradását, regenerációját. Az elő- és véghasználatok kíméletes végzése a Natura jelölő állományok természetessége szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az intenzív használatok hosszabb távon a természeti állapot degradációjával járnának. Az extenzív erdőgazdálkodás, vagy a

be nem avatkozás megfelelő élőhelyek kialakulását (holt/elhaló fák) biztosítja a jelölő faj skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), valamint a szintén jelölő denevérfaj (közönséges denevér (*Myotis myotis*)) számára. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 - meder

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe a főág, illetve a mellékágak középvíznél mért nyílt vízfelülete tartozik. A medret érintő javaslatok a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok, illetve a vízgazdálkodás pont alatt található meg. Legfontosabb feladat a a változatos medermorfológia biztosítása, mellékágak és a parti zóna természetvédelmi célú rehabilitációja, hajóforgalmi igények összehangolása a természetvédelmi érdekekkel

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U8 - Folyóvizek
U9 - Állóvizek

Natura élőhelytípus: a kezelési egységet nem érinti Natura 2000 élőhely

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

A kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok megegyeznek a nem gazdálkodáshoz köthető javaslatok mederre vonatkozó pontjaival. Az alább felsorolt pontok olyan megfontolásra szánt javaslatok, melyek figyelembe vétele elősegíti a meder állapotának jobb megismerését, ezáltal a hajózási és egyéb medret érintő munkák tervezhetőbbé válnak. *Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:*

- a. A Duna egyik legértékesebb élőhelyei a kavics zátonyok, gázlók. Minden olyan beruházás, amely ezeket közvetlenül érinti, hatással lehet a jelölő fajok állományaira. Ennek hatását feltétlenül vizsgálni szükséges.
- b. Ki kell térni továbbá azokra a hatásokra, amelyeket a kotrás nem közvetlenül idéz elő, pl. a meder mélyülése, az ebből fakadó alacsonyabb vízállások (különösen kisvízes időszakban) következtében kialakuló állapot hatásai. Külön kell értékelni a főágot, illetve a mellékágakat és az árteret érintő hatásokat.
- c. A főág esetén meg kell adni az áramlási sebesség, a mélységviszonyok és az aljzat minőségének megváltozását és azt kell vizsgálni, hogy ezek milyen hatással lesznek a főág élővilágára, különös tekintettel a védett, illetve natura 2000 fajokra.
- d. A mellékágak esetén meg kell határozni a vízborítottság időszakos változását, illetve amennyiben várható, az áramlásviszonyok megváltozását. Ki kell térni arra, hogy ez a mellékág szukcessziós folyamatait befolyásolja-e, és ha igen akkor milyen mértékben. Meg kell vizsgálni, hogy az adott mellékág abiotikus paramétereinek változása mennyiben befolyásolja a jelenlegi társulásokat, faunaképet, illetve az állományok nagyságát.
- e. Az ártér vonatkozásában meg kell vizsgálni a talajvíz viszonyokat, és azt, hogy a beruházás ezt milyen mértékben befolyásolja. Ki kell térni a jelölő élőhelyek toleranciájára a várható változással szemben.
- f. A meder morfológiai sajátosságainak és az áramlási viszonyainak megváltoztatása kizárólag a természetvédelmi érdekekkel összhangban történhet meg.
- g. vízminőség ellenőrző pontok létesítése javasolt, illetve havária jelenségek esetén az azonnali (12 órán belüli) értesítés küldése a területen illetékes természetvédelmi szervnek fontos és

- szükséges lépés lenne. A védekezési stratégiában való szakmai segítségnyújtásba a természetvédelmi szerv bevonása javasolt
- h. energiatermelést szolgáló létesítések, fejlesztések építése nem javasolt, mivel a Duna és árterén lévő szigetek és zátonyok, illetve a folyóvízi élettér mint értékes élőhelyek megszűnéséhez vezet
- i. víz áramlásának, mozgásának megváltozását előidéző műtárgyak elhelyezése a nem javasolt (sarkantyúk)
- j. mellékágak rehabilitációja: a jelenleg meglévő lezárások, egyéb folyamatszabályozási műtárgyak szükségességének a felülvizsgálata, adott esetben átalakítása, a szükségtelen lezárások feloldása. Igény esetén kotrással kiegészítve.
- k. a főágban a kotrások korlátozása
- l. mederfenntartó létesítménye természetközeli megoldásainak alkalmazása
- m. A tevékenység területe vízbázis hidrogeológiai „A” és „B” védőidomot érint. A vízbázis védőidomaira vonatkozó előírásokat és korlátozásokat be kell tartani, melyek a következők:
Hidrogeológiai „A” védőidomra vonatkozó előírások és korlátozások:
 Új létesítménynél, tevékenységnél tilos: a bányászat
 Új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető: fúrás, új kút létesítése; a fedő vagy a vízelvezető réteget érintő egyéb tevékenység.
Hidrogeológiai „B” védőidomra vonatkozó előírások és korlátozások:
 Új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető: a bányászat; fúrás, új kút létesítése; a fedő vagy a vízelvezető réteget érintő egyéb tevékenység
- n. Az árvízvédekezéssel kapcsolatos beruházások esetén vizsgálni kell, hogy van-e olyan megoldás, ami a terület természeti értékeinek védelmét is elősegíti, vagy legalább nem okoz újabb visszafordíthatatlan kárt. Amennyiben ilyen van, akkor ezt a megoldást kell előnyben részesíteni akár a természetvédelmi szervezetekkel közös projekt keretén belül.

Hajóútfejlesztés:

- o. A hajóútfejlesztési kérdések hatásait együttesen is vizsgálni kell, hiszen a gyakorlatban várható, hogy az élőhelyek átalakulása és a fajok fennmaradása szempontjából együttesen is érvényesül a Duna folyam egészén.
- p. az evezős turizmus szabályozása, természetvédelmi szempontból kiemelt helyeken (pl. ismert fészkelőhelyen, ívőhelyen) a sátrazás és parthasználat időszakos korlátozása javasolt. kajak-kenu szövetség és az illetékes nemzeti park egyeztetése javasolt a jelenleg illegálisan használt kikötőhelyek helyett alternatívák keresésére
- q. hajóforgalom kapacitásának (méret, sebesség) maximumának meghatározása, mivel a hullámozás károsítja a part menti élőhelyeket, illetve a vízi élő szervezeteket.
- r. a hajózási útvonalak kijelölése során ne sérüljenek a természeti értékek, illetve a hajózás hosszútávú szabályozása a meglévő természeti értékek figyelembevételével történjék
- s. a hajózási útvonalak kijelölése során a Natura 2000 célkitűzések és rendeltetéseket vegyék figyelembe, egyeztessenek a természetvédelmi kezelővel, hatóságokkal

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- t. Kizárólag acélsörét használata javasolt. Fokozottan védett faj megjelenése esetén vízivad vadászat időbeni és térbeli korlátozása javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

- a. Kötelezően betartandó előírások.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet alapján az egyeztetett és elfogadott nagyvízi mederkezelési terv

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslat:

Kód	Vizes területekre vonatkozó előírás-javaslatok
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell .
V43	A nádaratás befejeztéről értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot.
V44	A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kijelölni.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talaviszonyok figyelembe vételével.
V51	A nádas minimum 30-40%-át nem szabad learatni.
V52	A hagyás foltokat évente eltérő helyen kell kialakítani.
V56	A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
V58	Nádat deponálni, válogatni a területen tilos.
V59	A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj és hidrológiai adottságainak megfelelő gépet kell használni.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot kötelees használni.
Kód	Erdőgazdálkodási előírás-javaslatok
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett::</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. •Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

9. táblázat: A meder kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területen kiemelten fontos a holtágak, mellékágak, parti zóna természetközeli rehabilitációja, a meder és a hullámtér, ártér morfológiai változatosságának növelésével illetve a vízhez kötődő sporttevékenységek szabályozott kereteken belüli üzése, így például a kenukötések szabályozása, illetve a motorcsónakok maximális sebességének meghatározása az év egyes, a jelölő fajok szaporodása szempontjából kritikus időszakban.. Az idegenhonos inváziós fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos fajok (ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*), vörösfülű és sárgafülű ékszerteknős (*Trachemys scripta elegans* és *T. scripta scripta*)) állományának csökkentése is szükséges. A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhelyek (Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150)) fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a környező jelölő élőhelyek degradálását, megsemmisülését okozhatná. A területen folyó nádatartás végzését a lehető legkíméletesebben javasolt végezni a jelölő élőhely, illetve a határoló zónában lévő élőhelyek védelme érdekében. Egyéb kezelés ezen öfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges, a jelölő balin (*Aspius aspius*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és vidra (*Lutra lutra*) populációk érintetlen „magterületeként” szolgálhat a terület.

3. Kezelési egység kódja, neve: KE3 – mocsárrétek**Kezelési egység meghatározása:**

Ebbe a kezelés egységbe a nedvesebb gyepek, mocsárrétek tartoznak. Legfontosabb feladat a kaszálás hosszútávú biztosítása a területen, illetve a vízvezetés megszüntetése, ugyanis az élőhelyek ezáltal kiszáradnak, ami veszélyezteti a fennmaradásukat.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
 B1b - Úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok
 B4 - Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek
 B5 - Nem zsombékoló magassárrétek
 D2 - Kékperjés rétek
 D34 – Mocsárrétek
 D6 - Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet
 II - Nedves felszínek természetes pionír növényzete
 OA - Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

Natura élőhelytípus: 3130 - Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoetoneanojuncetea* vegetációval

6410 – Kékperjés láprétek meszes, tűzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

7210* – Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caridion davalliannae* fajaival

7230 – Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- a kaszálást felázott talajviszonyok esetén nem javasoljuk
- a vérfű hangyaboglárka szaporodási helyének az egyik felét május elején, a másik felét szeptemberben javasoljuk kaszálni – mozaikosan felosztva a területet
- az élőhely fennmaradását szolgáló kaszálások folytatása
- a kaszálások idejének ütemezése a jelölő fajok szaporodásbiológiájának figyelembevételével történjen a NP-kal egyeztetve
- szelektív és biológiai szűnyogirtást javasolunk a vegyszeres helyett.
- A területen szerves és műtrágya kijuttatása, tárolása tilos, növényvédőszer tárolása nem javasolt, kijuttatása a fás szárú inváziós fajok irtása során csepegésmentes technológiával kijuttatott gyomirtó vegyszerek és a zárlati károsítók elleni, jogszabályban előírt védekezés kivételével nem javasolt.

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- vízvezető árkok, csatornák további mélyítésének folytatása nem javasolt, mert a jelölő mocsárrétek már májusra kiszáradnak

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások.

Gyepes esetében a 275/2004 (X.8) Kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, valamint a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról

- Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A gyepeken jelen lévő, illetve a szegélyeken található fás állományok, illetve nádasok miatt szükséges az erdőkre és vizes élőhelyekre vonatkozó előírások alkalmazása is.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszerek, rendkezelő használata tilos.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.

GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
GY86	A szénát a kaszálást követő 2 héten belül össze kell gyűjteni és eltávolítani a területről, vagy sávokban elégetni
GY91	Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hétnek el kell telnie.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges..
Kód	Vizes területekre vonatkozó előírás-javaslatok
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell .
V43	A nádaratás befejezéséről értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot.
V44	A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kijelölni.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talaviszonyok figyelembe vételével.
V51	A nádas minimum 30-40%-át nem szabad learatni.
V52	A hagyás foltokat évente eltérő helyen kell kialakítani.
V56	A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.
V58	Nádat deponálni, válogatni a területen tilos.
V59	A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj és hidrológiai adottságainak megfelelő gépet kell használni.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot köteles használni.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

10. táblázat: A mocsárrétek kezelési egységekre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyepek cserjementesítése természetvédelmi cél, de a gyepekben szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat a jelölő élőhelyek (*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)) változatosabbá tétele érdekében. Javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyepé alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyep társulást, megőrizve azok kiterjedését. A fejlesztés a gyepgazdálkodást tenné lehetővé azért, hogy a túlzottan cserjés részeken szárzúzózást és többszöri utókezelést alkalmaz, ami után a kaszálás vagy legeltetés már végezhető.

Az idegenhonos inváziós fajok (zöld juhar (*Acer negundo*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), aranyvessző fajok (*Solidago sp.*), gyalog akác (*Amorpha fruticosa*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)) és fajok (nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzése érdekében. A meghatározott legelő állategység, valamint a megfelelő időintervallumban, a gyepek talajának száradása után végzett legeltetés, illetve kaszálás és a megfelelő módon végzett cserjeirtás biztosítja a gyep megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túlhasznosítást kizárja. Az erdős területeken a mikroélelőhelyek fenntartása biztosítja a változatos erdőszerkezetet, és a gyepekkel váltakozó erdők mozaikos tájszerkezetét segít megőrizni. Az inváziós fajok terjedése a jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

4. Kezelési egység kódja, neve: KE4 - sík-és dombvidéki kaszálórét

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe a kevésbé nedves kaszálórétek, löszgyepek, mocsárrétek és az azokkal mozaikoló kisebb ligeterdő-foltok tartoznak. Legfontosabb feladat a legeltetéssel kombinált kaszálás hosszútávú biztosítása.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: D34 - Mocsárrétek

E1 – Franciaperjés rétek

H2 - Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek

H5a - Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

H5b - Homoki sztyeprétek

J3 - Folyómenti bokorfüzesek

J4 - Fűz-nyár ártéri erdők

OB - Jellegtelen üde gyepek

OC - Jellegtelen száraz-felszáraz gyepek

OG - Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet

P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

Natura élőhelytípus: 6240* - Szubpannn sztyeppék

6250* - Síksági pannon löszgyepek

6260* – Pannon homoki gyepek

6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek

91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*)
alkotta ligeterdők

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az élőhely fennmaradását szolgáló kaszálások folytatása javasolt. A víztől függő gyepeken a kaszálás és legeltetés kombinálása javasolt, kaszálás, majd sarjülegeltetés sorrendben
- A területen szerves és műtrágya kijuttatása, tárolása tilos, növényvédőszer tárolása nem javasolt, kijuttatása a fás szárú inváziós fajok irtása során csepegésmentes technológiával kijuttatott gyomirtó vegyszerek és a zárlati károsítók elleni, jogszabályban előírt védekezés kivételével nem javasolt.
- természetvédelmi szempontból kedvező művelési ág váltás engedélyezhető legyen, pl.: szántó-gyep konverzió

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások.

Gyepes esetében a 275/2004 (X.8) Kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, valamint a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A gyepeken jelen lévő, illetve a szegélyeken található fás állományok, illetve nádasok miatt szükséges az erdőkre és a vizes területekre vonatkozó előírások alkalmazása is.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendezelő használata tilos.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.

GY86	A szénát a kaszálást követő 2 héten belül össze kell gyűjteni és eltávolítani a területről, vagy sávokban elégetni
GY91	Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hétnek el kell telnie.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges..
Kód	Vizes területekre vonatkozó előírás-javaslatok
V58	Nádat deponálni, válogatni a területen tilos.
V60	A nádatarás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot kötelees használni.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

11. táblázat: A sík-és dombvidéki kaszálórét kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jelölő gyepekben (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510)) szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat az élőhelyek változatosabbá tétele érdekében. Javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyeppé alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyeptársulásokat, megőrizve azok kiterjedését. A fejlesztés a gyepgazdálkodást tenné lehetővé azáltal, hogy a túlzottan cserjés részeken szárzúzóást és többszöri utókezelést alkalmaz, ami után a kaszálás vagy legeltetés már végezhető. Az élőhelyeken található nádasok letermelése nem javasolt a vizes élőhelyek, illetve a nádas körül található gyepek védelme érdekében. Az idegenhonos inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510)) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzése érdekében. A kaszálás bevezetése és fenntartása megakadályozza a területen végbemenő szukcessziós folyamatokat, így megőrizve a jelölő élőhelyeket. A környező erdős területekről, és a területen belüli faállományokból történő szállítás és munkálatok szabályozása csökkenti a környező jelölő élőhelyek sérülését. Az erdős területeken a mikroélőhelyek fenntartása biztosítja a változatos erdőszerkezetet, és a gyepekkel váltakozó erdők mozaikos tájszerkezetét segít megőrizni.. A szomszédos nádas területen végzett nádatarás tevékenységei ne terjedjenek ki erre a kezelési egységre, mert veszélyezteti a vízhez kötődő jelölő élőhelyek és fajok (Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), és a vöröshasú unka (*Bombina bombina*)) fennmaradását.

5. Kezelési egység kódja, neve: KE5 - őshonos fás társulás

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak azok az üzemtervezett erdőrészek, melyek nem idegenhonos faültetvények. Legfontosabb feladat lenne a foltokban jelen lévő idegenhonos állományok őshonosra cserélése, illetve természetvédelmi szempontokat jobban figyelembe vevő gazdálkodási mód bevezetése.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: J3 - Folyómenti bokorfüzesek
 J4 - Fűz-nyár áltéri erdők
 J6 - Keményfás áltéri erdők
 P1 - Őshonos fafajú fiatalosok
 P2a - Üde es nedves cserjések
 P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
 RB - Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
 OC - Jellegtelen száraz-felszáraz gyepek

Natura élőhelytípus: 91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők

91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a. turisztikailag nem frekvált, emberi életet nem veszélyeztető helyen a lábon álló öreg fák kivágása, földön fekvő holtfa, száradék eltávolítása, a fák egészségügyi kezelése nem javasolt
- b. a Natura 2000 erdőterületeken is érvényesíthető legyen a vegetációs időszak fogalma
- c. amennyiben idegenhonos fajokkal fertőzött, a szaporodóképes idegenhonos egyedek eltávolítását javasoljuk a fészkelési időszakot figyelembe véve, augusztus 1. után
- d. vágástéri maradék kezelése (elszállítása, darálása, égetése) mennyiség függvényében javasolt, előzetesen egyeztetve a működési szerint érintett nemzeti park igazgatósággal.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. *Kötelezően betartandó előírások:*

Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról, valamint a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet betartása kötelező. Továbbá a 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 10/2006, Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 13/2006., Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2010 január 1. – 2019. december 31.) , Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 15/2006, A Nagymarosi erdőtervezési körzet körzeti erdőtervének készítése folyamatban van a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 6. melléklete alapján. , Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31.) Törzskönyvi szám: 14/2007, Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/1/2010, Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/2/2010, Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2013. január 1. – 2022. december 31.) Törzskönyvi szám: 6747/2011, Szentendrei Erdőtervezési Körzet

Második Erdőterve (érvényes: 2009. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 1723/5/2009, A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008 betartása szükséges.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítése nem megengedett.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (Megj.: <i>üzemtervezett erdők esetén</i>)
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (Megj.: <i>kivéve idegenhonos állományok esetén</i>)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása. (Megj.: <i>kivéve idegenhonos állományok esetén</i>)
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (Megj.: <i>mely megegyezik az erdőtervben meghatározott korlátozással</i>)
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.

E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása. (Megj.: valamint származási körzet azonos)
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztaikon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

12. táblázat: Az őshonos fás társuláskezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyeken (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők). A szerkezetátalakítás során javasolt a teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése, a környező jelölő élőhelyeket veszélyeztető gyomosodás elkerülése érdekében. Kiemelt jelentőségű az akác lehetőség szerinti legkíméletesebb letermelése.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosítják az őshonos Natura jelölő állományok (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) fennmaradását, regenerációját. Az elő- és véghasználatok kíméletes végzése a Natura jelölő állományok természetessége szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az intenzív használatok hosszabb távon a természeti állapot degradációjával járnának. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

6. Kezelési egység kódja, neve: KE6 - idegenhonos fás társulás

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak az idegenhonos fafajokkal sorokba rendezett ültetvények, illetve azon erdőrészek, ahol a fő fafaj nem őshonos. A kezelési egység tartalmaz nem üzemtervezett erdőket is.

Kezelési egység megfeleltetése:

- ÁNÉR-kód: OB – Jellegtelen üde gyepek
 S1 – Akác ültetvények
 S2 - Nemesnyarasok
 S4 – Ültetett erdei-és feketefenyvesek
 S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai
 S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Natura élőhelytípus: a kezelési egységet nem érinti Natura 2000 élőhely

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- vágástéri maradék kezelése (elszállítása, darálása, égetése) mennyiség függvényében javasolt, előzetesen egyeztetve a működési szerint érintett nemzeti park igazgatósággal.
- a Natura 2000 erdőterületeken is érvényesíthető legyen a vegetációs időszak fogalma
- Turisztikailag nem frekvenciált, emberi életet nem veszélyeztető helyen a lábon álló öreg fák kivágása, földön fekvő holtfa, száradék eltávolítása, az egészségügyi kezelés nem javasolt

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról, valamint a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet betartása kötelező. Továbbá a 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 10/2006, Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 13/2006., Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2010 január 1. – 2019. december 31.), Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 15/2006, A Nagymarosi erdőtervezési körzet körzeti erdőtervének készítése folyamatban van a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 6. melléklete alapján., Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31.) Törzskönyvi szám: 14/2007, Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/1/2010, Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/2/2010, Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2013. január 1.

– 2022. december 31.) Törzskönyvi szám: 6747/2011, Szentendrei Erdőtervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2009. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 1723/5/2009, A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008 betartása szükséges.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (Megj.: <i>üzemtervezett erdők esetén</i>)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (Megj.: <i>mely megegyezik az erdőtervben meghatározott korlátozással</i>)
E48	Mesterséges felújítás, illetve pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés. (Megj.: <i>kivéve a nemes nyarasok, illetve az invazívan terjedő állományok esetén</i>)
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykíratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.

E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

13. táblázat: Az idegenhonos fás társuláskezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni, utána erdő-, illetve gyepterület visszaállítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a azok degradálását, megsemmisülését okozhatná. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

7. Kezelési egység kódja, neve: KE7 - torkolati részek és kisebb patakok

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a Duna mellékágainak torkolatai, valamint a hozzájuk tartozó természetes, illetve mesterséges partszakasz.. Legfontosabb feladat ezek minél nagyobb természeteségének fenntartása. A kezelési egység nem csak az üzemtervezett erdőket tartalmazza

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
 B5 - Nem zsombékoló magassásrétek
 D6 - Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet
 J4 - Fűz-nyár ártéri erdő

Natura élőhelytípus: 6430- Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
 91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

- az élőhelyek természetes állapotának fenntartása helyreállítása, további betonozás megszüntetése javasolt
- mederfenntartó létesítmények (pl.: párhuzammű, sarkantyú, árvízvédelmi töltés, stb) természetközeli megoldásainak alkalmazása
- Turisztikailag nem frekvenciált, emberi életet nem veszélyeztető helyen a lábon álló öreg fák kivágása, földön fekvő holtfa, száradék eltávolítása, az egészségügyi kezelés nem javasolt
- Az élőhelyeken található nádasok letermelése nem javasolt

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Gyepek esetében a 275/2004 (X.8) Kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, valamint a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról betartása kötelező. Továbbá a 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 10/2006, Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 13/2006., Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2010 január 1. – 2019. december 31.) , Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve (érvényes: 2006 január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 15/2006, A Nagymarosi erdőtervezési körzet körzeti erdőtervének készítése folyamatban van a 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 6. melléklete alapján. , Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31.) Törzskönyvi szám: 14/2007, Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/1/2010, Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2012. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 9690/2/2010, Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (érvényes: 2013. január 1. – 2022. december 31.) Törzskönyvi szám: 6747/2011, Szentendrei Erdőtervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes: 2009. január 1. – 2021. december 31.) Törzskönyvi szám: 1723/5/2009, A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008 betartása szükséges.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A kezelési egységbe mint gyepek, mind fás állományok beletartoznak, ezért szükséges az erdőkre és a gyepekre vonatkozó előírások egyidejű alkalmazása.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E01	A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében.
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 200 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítése nem megengedett.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (Megj.: üzemtervezett erdők esetén)
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (Megj.: kivéve idegenhonos állományok esetén)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.

E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolításai.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány táj- és termőhelyonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása. (Megj.: valamint származási körzet azonos)
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszelő, rendezelő használata tilos.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájjidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
GY86	A szénát a kaszálást követő 2 héten belül össze kell gyűjteni és eltávolítani a területről, vagy sávokban elégetni
GY91	Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hétnek el kell telnie.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

14. táblázat: Az torkolati részek és kisebb patakok kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jelölő gyepekben (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510)) szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat az élőhelyek változatosabbá tétele érdekében. Javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyepké alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyepársulásokat, megőrizve azok kiterjedését. Az idegenhonos inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájjidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosítják az őshonos Natura jelölő állományok (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*, Síkságok és hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magskórós szegélyársulásai (6430)) fennmaradását, regenerációját. Az elő- és véghasználatok kíméletes végzése a Natura jelölő állományok természetessége szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az intenzív használatok hosszabb távon a természeti állapot degradációjával járnának. A túltartott vadállomány taposásával, túráásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti

nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt. A kaszálás és legeltetés bevezetése és fenntartása megakadályozza a területen végbemenő szukcessziós folyamatokat, így megőrizve a gyepek élőhelyeket.

8. **Kezelési egység kódja, neve: KE8 – szántó**

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a területen a földhivatali nyilvántartás szerint szántóművelési ágba tartozó területek.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: OB – Jellegtelen üde gyepek

P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Natura élőhelytípus: : a kezelési egységet nem érinti Natura 2000 élőhely

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a. extenzív szántóművelés javasolt
- b. belvízelvezetés tiltása

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. *Kötelezően betartandó előírások:*

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet betartása kötelező. A kezelési egységbe tartozó szántó művelési ágú területekre kötelezően betartandó gazdálkodói előírások nincsenek érvényben.

b. *Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:*

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ05	Évelő szálas pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszálatlan területet kell hagyni.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ08	Repcenélvén esetén a teljes repceterületnek a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság által kijelölt legalább 5, de legfeljebb 10%-án a madarak téli táplálékának biztosítása céljából a hóeltakarítás kötelező.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ11	Szalma, széna: szalma-, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területéről 30 napon belül le kell hordani.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.

SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ44	Fóliasátras és üvegházhasználat tilos.
SZ46	Melioráció tilos.
SZ47	Meszezés tilos.
SZ48	Drénezés tilos.
SZ49	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ54	Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
SZ60	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ62	Telepítés előtt, valamint a program teljes ideje alatt műtrágya és bármilyen szerves trágya kijuttatása tilos.
SZ64	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.
SZ66	A telepítést követő második évtől évi kétszeri kaszálás (május-júniusban, illetve augusztus-szeptemberben), valamint a kaszálást követő sarjülegeltetés szükséges az aranyvessző és a nád visszaszorítására, valamint a cserjésedés megakadályozására.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

15. táblázat: Az szántó kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a jogszerűen szántóként hasznosított területek esetében természetvédelmi szempontból a visszagyepesítés valamint mezővédő erdősávok telepítése javasolt a környező jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)) és fajok védelme érdekében (vöröshasú unka (*Bombina bombina*) dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)). A jogszerűtlenül szántóként hasznosított területek esetében természetvédelmi szempontból a visszagyepesítés akár hatósági eszközökkel is javasolt. A visszagyepesítésig szigorú

használati korlátozásokat javasolt betartatni. A gyeppé alakítás történhet spontán felhagyással, magkeveréssel történő telepítéssel vagy lucernás felhagyásával. A mezővédő erdősávok telepítése általános természetvédelmi szempontból javasolt. A tájat változatosabbá teszi, és egyben védi a megmaradó szántóterületeket a széleróziótól

Kezelési javaslatok indoklása:

A visszagyepesítésig szigorú használati korlátozásokat javasolt betartatni. A különböző vegyszerhasználati korlátozás-javaslatok a környező jelölő gyepek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)) védelmében fontosak, ugyanis a bemosódó műtrágyák, illetve vegyszerek károsítják a gyepeket, gyomosodás indul meg, illetve ezáltal könnyebben megtelepednek az inváziós növényfajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)). Az előírás-javaslatok másik csoportja rekonstrukciós jellegű: a jogszerűtlenül szántóként hasznosított területek esetében a gyepterület növelése érdekében, és idővel, hosszú távon a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)) kiterjedésének növekedése érdekében, javasoljuk ezen szántók visszagyepesítését

9. Kezelési egység kódja, neve: KE9 – halastó

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a Duna és árterén található halastó művelési ágú területek.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U9 - Állóvizek

Natura élőhelytípus: a kezelési egységet nem érinti Natura 2000 élőhely

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- holtágakban, illetve ártéren végzett haltenyészetek fajállományának szigorúbb ellenőrzése javasolt, illetve ezek biztonsági rendszerének szigorítása, hogy az inváziós fajok havária, illetve magas vízállás esetén se juthassanak a természetes folyamba.
- extenzíven működő halgazdálkodás javasolt
- A korábbi dunaág területén található halastavak esetében hosszútávon azt a célt kell kitűzni, hogy az visszakerüljön korábbi funkciójába, azaz a Duna természetes része legyen.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

c. Kötelezően betartandó előírások.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet alapján az egyeztetett és elfogadott nagyvízi mederkezelési terv.

d. Önkéntesen vállalható előírás-javaslat:

Kód	Vizes területekre vonatkozó előírás-javaslatok
V16	A halastavak medrének kotrásából származó iszap a parton nem deponálható, azt a területről el kell szállítani.
V26	A területen élő és táplálkozó madarak riasztása csak korlátozottan végezhető, (15%-os idő és 20%-os területi korlát), ezt a kötelezően elkészítendő madárriasztási tervben konkrétan is meg kell jeleníteni. A területi korlátozás (20%) tőegységenként értendő.
V30	A halastóterület 5%-át (tőegységenként, a 20%-os riasztási korlátozáson felül) kíméleti területnek kell nyilvánítani (tőgazdálkodóság üzemeltetője a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve), ahol mindennemű madárriasztás tilos.

V49	A nádas minimum 10-20%-át nem szabad learatni.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

16. táblázat: Az halastó kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A halastóként használt volt mellékágak Dunába történő visszakötése, a halgazdálkodási jog rendezése javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok betartásával biztosítható a Natura 2000 jelölő faj (vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)) élőhelyéül szolgáló nádasok, és vízfolyások fennmaradása. A mozaikos nádvátság, avas nád meghagyása az élőhelyet változatosabbá teszi, elősegíti a nem jelölő, de az élőhelyhez köthető madárfajok (pl.:nagy kócsag (*Egretta alba*)) megtelepedését, illetve a. nyílt vízfelületek és sokéves növényzettel borított részek kialakulását.

10. Kezelési egység kódja, neve: KE10 – gyümölcsös

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe a területen található jelenleg, illetve korábban gyümölcsként művelt területek tartoznak, melyeken gyümölcsfák még megtalálhatóak.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: T7 - Intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények
Natura élőhelytípus: a kezelési egységet nem érinti Natura 2000 élőhely

Kezelési egységre vonatkozó általános előírások:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslat:

- extenzív, tájhonos fajokkal működő gyümölcsösök újra művelésbe vonása javasolt, mint a hagyományos ártéri gazdálkodási formák felélesztése

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások.**

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a szántó művelési ágba eső Natura 2000 területekre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

- Önkéntesen vállalható előírás-javaslat:**

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
------	---

17. táblázat: A gyümölcsös kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Extenzív, tájjonos fafajokkal működő gyümölcsösök újra művelésbe vonása javasolt, mint a hagyományos ártéri gazdálkodási formák feléléstése

Kezelési javaslatok indoklása

A különböző vegyszerhasználati korlátozás-javaslatok a környező jelölő élőhelyek (Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Tőzegmohás lápok és ingólápok (7140), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) és Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) védelmében fontosak, ugyanis a bemosódó műtrágyák, illetve vegyszerek károsítják a gyepeket, vízhez kötődő erdőtársulásokat és vizes élőhelyeket, gyomosodás indul meg, illetve ezáltal könnyebben megtelepednek az inváziós növényfajok. Ezen kívül a vegyszerek bemosódhatnak a Duna vizébe is, ennek megakadályozása pedig a jelölő halfajok (balin (*Aspius aspius*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*)) érdekében szükséges. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen javasolt.

11. Kezelési egység kódja, neve: KE11 – zátonyok

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak az alacsony vízállás idején felszínre kerülő kavicsdombok és növényzetük

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: II - Nedves felszínek természetes pionír növényzete

J3 - Folyómenti bokorfüzesek

J4 - Fűz-nyár ártéri erdők

P2b - Üde és nedves cserjések

RA - Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

Natura élőhelytípus: 3130 - Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoetes-Nanojuncetea* vegetációval

3270 - Iszapos partú folyók részben *Chenopodium rubri*, és részben *Bidention* növényzettel

91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők

Kezelési egységre vonatkozó általános javaslatok:

Víugazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a kisebb szigetek keresztgáttal történő leválasztása a főágról, félszigetté alakítása nem javasolt

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok.

- szórók, etetők elhelyezése nem javasolt az élőhelyek veszélyeztetése miatt
- kikötések időbeli korlátozása az ívóhelyek veszélyeztetése miatt.

d. határfolyó révén szlovák-magyar egységes vadászati szabályozás javasolt

Gazdálkodáshoz köthető kezelési előírás-javaslatok:

a. **Kötelezően betartandó előírások.**

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a szántó művelési ágba eső Natura 2000 területekre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b. **Önkéntesen vállalható előírás-javaslat:**

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

18. táblázat: A zátonyok kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a azok degradálását, megsemmisülését okozhatná. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

12. Kezelési egység kódja, neve: KE12 – pufferterület

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a fenti kezelési egységek egyikébe se sorolható, zömében kivett művelési ágba tartozó területek.

Kezelési egység megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U4 - Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

Natura élőhelytípus: a kezelési egység nem érint Natura 2000 jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a. **Kötelezően betartandó előírások:**

Natura 2000 kijelölés alatt álló gyepterületek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b. **Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:**

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok

E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.

19. táblázat: A pufferterület kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a azok degradálását, megsemmisülését okozhatná. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

Kezelési táblázat

	Erdő	Gyep	Szántó	Vizes
KE1: parti sáv	E1; E5-9; E11; E16; E18; E20; E22; E31, E33; E36; E38; E41; E50, E52; E65; E68; E69; E70; E71; E73	GY29; GY30;		
KE2: meder	E70, VA02; VA03			V41;V43; V44; V46; V51; V52; V56; V58; V59; V60
KE3:	E25; E39	GY01; Gy02;		V41; V42;

mocsárrét	VA02, VA03	GY08; GY14; GY15; GY24; GY29; GY30; GY34 æ ; GY33; GY59; GY71; GY86; GY91; GY92; GY105; GY 107, GY112; GY117		V43; V44; V46; V51; V52; V56; V58; V59; V60
KE4: sík-és dombvidéki kaszálórét	E25; E39 VA02, VA03	GY01; Gy02; GY08; GY14; GY15; GY24; GY29; GY30; GY33; GY34 æ ; GY59; GY71; GY86; GY91; GY92; GY105; GY112; GY117		V58; V60
KE5: őshonos fás	E01; E04; E05; E06; E07; E08;E09; E11; E13; E12, E16; E18; E20; E22; E31, E33; E36; E38; E39 E41; E50; E52; E54; E65; E68; E69; E70; E71, E73VA01; VA02			
KE6: idegenhonos fás	E1; E11; E18; E20; E22; E31; E41; E48; E50; E65; E68; E69; E70; E71; VA01; VA02			
KE7: torkolati részek és kisebb patakok	E1; E4; E5-9; E11; E16; E18; E20; E22; E31; E33; E36; E50; E52; E65; E68; E69; E70; E71; E73; VA02, VA03	GY01; GY02; GY08; GY14; GY15; GY24; GY29; GY30; GY34 æ ; GY44; GY59; GY71; GY86; GY91; GY92; GY105; GY112		
KE8: szántó	VA01; VA02		SZ01, SZ04, SZ05, SZ7, SZ08, SZ10, SZ11, SZ14, SZ17, SZ19, SZ20, SZ21, SZ22, SZ24,	

			SZ35, SZ43, SZ44, SZ46, SZ47, SZ48, SZ49, SZ52, SZ53, SZ54, SZ55, SZ60, SZ62, SZ64, SZ66, SZ74	
KE9: halastó	VA01; VA02			V10; V16; V26; V30; V49
KE10: gyümölcsös	VA01; VA02		SZ19, SZ20, SZ21, SZ22, SZ24	
KE11: zátonyok	VA02, VA03			

20. táblázat: Kezelési egységek összefoglaló táblázata

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó. A vízviszonyokat a természetes vízjáráshoz hasonlóvá szükséges alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt. Elsősorban az elzáródott, vagy régebben lefűződött holtágak megnyitása és természetközeli rehabilitációja (Részletesen kifejtve ld.: KE1, KE2 KE7). Az idegenhonos inváziós fajok (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), zöldjuhar (*Acer negundo*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni. (Részletesen kifejtve ld.: KE1-12)

A gyepek cserjementesítése természetvédelmi cél, de a gyepekben szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat a jelölő élőhelyek változatosabbá tétele érdekében. (Részletesen kifejtve ld.: KE3, KE4) Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyeken (Részletesen kifejtve ld.: KE5, KE6) Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a jogszerűen szántóként hasznosított területek esetében természetvédelmi szempontból a visszagyepesítés valamint mezővédő erdősávok telepítése javasolt a környező jelölő élőhelyek és fajok védelme érdekében. A különböző vegyszerhasználati korlátozás-javaslatok a környező jelölő élőhelyek védelmében fontosak, (Részletesen kifejtve ld.: KE8) A halastóként használt volt mellékágak Dunába történő visszakötése, a halgazdálkodási jog rendezése javasolt (Részletesen kifejtve ld: KE9).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló védett és közösségi jelentőségű fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. Ennél fogva a kezelési egységekre vonatkozó előírás-javaslatok révén az itt előforduló védett és közösségi jelentőségű fajok fennmaradása biztosított. Ennek megfelelően ebben a fejezetben csak a valóban külön fajvédelmi intézkedéseket igénylő fajokat is

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

A réti csík (*Misgurnus fossilis*) az állóvízű mocsaras, lápos területek jellemző halfaja. Az Duna mentén inkább az ártéren fordul elő. Az ártér kezelése alapvetően meghatározó a faj szempontjából, az Duna és

árterén megtalálható állóvízű élőhelyek megőrzése a legfontosabb. Ezek feltöltése, vagy vízmentesítése a faj eltűnéséhez vezethet. Figyelemmel kell lenni arra, hogy ezekbe a vizekbe ne kerüljön olyan anyag, amely a víz minőségét megváltoztatja. A halgazdálkodási üzemtervben kijelölésre kerültek azok a vízterek, ahol horgászni tilos. Ennek egyik legfőbb oka a horgászat során használt etetőanyag behordásának megakadályozása.

Halászati, horgászati tevékenység tilos a következő hrsz-ú területeken:

- Balassagyarmat, Égerláp: 0197;0417,0419
- Dejtár – Nagytó: 024b, 028b
- Ipolyvece Holt-Ipoly, Fekete patak: 05/2; 057/1, 058/13, 058/15,060,
- Drégelypalánk Holt-Ipoly, Fekete-patak, Csadó-mócsár, Csík-tó: 0155/1; 0153/1, 0160, 0161, 0167, 0168b, 0169a, 0172/1b, 0188/1
- Hont – Kutyor, Felső-rét, Csitár-patak: 011/5c; 012/1 a és c, 017/14 f, 019
- Patak, Kifli-tó: 073/8b

A mocsaras állóvizekben az iszapnak, illetve a dús növényzetnek is kulcs szerepe van a faj fennmaradásában, így ezek eltávolítását el kell kerülni. Ez alól kivételt képezhetnek az élőhelyrekonstrukciós munkák, amelyek során a tó, vagy mocsár egy korábbi szukcessziós állapotának megfelelő helyzet megteremtése a cél. Figyelni kell azonban arra, hogy a kivitelezés szakaszosan történjen, a faj egyedeinek legyen lehetősége olyan búvóhelyet keresni, amit a beavatkozás nem érint. Az árteret érintő élőhelyrekonstrukciók során arra kell törekedni, hogy a lehető legtöbb állandóvízű ártéri mocsaras élőhely jöjjön létre, ahol a réti csík (*Misgurnus fossilis*) megtalálja a számára kedvező feltételeket. Jó megoldást jelenthet a korábbi vízlevezető csatornák eltömedékelése, mesterséges kubik gödrök kialakítása, az árvíz elvonulásának késleltetése.

A faj védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE1: Vízi, mocsári, lápi élőhelyek, sásosok, nádasok, KE5: Szántóterületek és KE6: Folyó- és állóvizek vízteste kezelési egységeknél jelennek meg.

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), német bucó (*Zingel streber*), magyar bucó (*Zingel zingel*)

A fajok megőrzése érdekében biztosítani kell a főág változatos medermorfológiáját, a változatos áramlási viszonyokat. A mederben a hosszirányú átjárhatóságot biztosítani szükséges. A víz szennyezésére érzékeny. Nagyobb szennyvízdugó levonulását meg kell akadályozni. Javasolható egy olyan haváriaterv elkészítése, amely a levonuló szennyező anyag eltávolítására alkalmas.

A fajok védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE1: Vízi, mocsári, lápi élőhelyek, sásosok, nádasok, KE5: Szántóterületek és KE6: Folyó- és állóvizek vízteste kezelési egységeknél jelennek meg.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*)

A szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*) kötődik a vízinnövényzethez, amelynek eltávolítása kedvezőtlen hatással van a fajra. A magas vízhőmérsékletre érzékeny, csak olyan helyen fordul elő, ahol a víz hőmérséklete júniusban nem megy 24 C°, októberben pedig 13 C° fölé. A duzzasztóművek a víz hőmérsékletének növekedését idézhetik elő a szivárványos ökle élőhelyein, így újabb duzzasztók építését kerülni kell.

Az üledék és a kavics kotrása során a faj szaporodásához nélkülözhetetlen kagylók állománya erősen károsodhat, szélsőséges esetben ki is pusztulhat. Kismértékű iszap jelenlétére szükség van azért is, mert ez biztosít lehetőséget a vízinnövényzet megtelepedéséhez.

A faj védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE1: Vízi, mocsári, lápi élőhelyek, sásosok, nádasok, KE5: Szántóterületek és KE6: Folyó- és állóvizek vízteste kezelési egységeknél jelennek meg.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A nagy tűzlepke védelme érdekében szükséges a gyepterületek élőhelykímélő kezelése, különös tekintettel az üde és mérsékelt nedves gyepekre, sík- és hegyvidéki kaszálórétekre. A nagy tűzlepke élőhelyeit javasolt kaszálással, vagy extenzív legeltetéssel hasznosítani, az üde, nagyobb produktumú kaszálóréteken évi kétszeri, míg a soványabb, gyengébb minőségű gyepeken egyszeri kaszálással. A kétszer kaszált területeken az első kaszálást lehetőleg május 31-e előtt, de legkésőbb június 15-ig végezzék el, míg a második kaszálást augusztus második felére vagy szeptemberre időzítsék. A kaszálások során a nagy tűzlepke tápnövényeinek védelme és az imágók nektárforrásának biztosítása érdekében mindenképpen szükséges kaszátlan sávok (ún. búvósávok) vagy foltok meghagyása, amelyek az egyes kaszált parcellák területének minimum 5% de maximum 15%-át fedjék le. A kaszátlan sávok szélessége a szegélyhatás csökkentése érdekében mindig haladja meg a két métert, kaszátlan foltok fennhagyása esetén pedig területenként legalább két foltot célszerű fennhagyni. A gyomosodás elkerülése érdekében a kaszátlan sávokat-foltokat évente más területen kell kijelölni. A búvósávokat, kaszátlan foltokat az évente egyszer kaszált gyepeken is meg kell hagyni, ugyanis a júniusban vagy júliusban történő kaszálás a nagy tűzlepkét korai fejlődési szakaszban (hernyó, báb) éri, amikor a populáció sokkal sérülékenyebb. Legeltetés esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodásra előírt hektáronkénti 0,3-0,5 számosállat, és a mozaikos, adagoló legeltetés, különös figyelemmel a túllegeltetés és taposáskár elkerülésére.

A nagy tűzlepke rendszeresen tenyészik természetes és mesterséges vízfolyásokat, erdőszegélyeket illetve vonalas létesítményeket (utak, vasutak rézsúje, villanypászta stb.) követő gyepeken, magaskórós szegélytársulásokban is, ezért célszerű ezeket az élőhelyeket is (a lehetőségeknek megfelelően) kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítani, a fenti javaslatok figyelembe vételével.

A nagy tűzlepke potenciális élőhelyeinek egy jelentős részét (ártéri legelők, felhagyott kaszálók) a behurcolt magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója veszélyezteti. Az óriás aranyvessző állományait azonban a fent ismertetett kezelések erősen visszaszorítják, elősegítve a gyepek regenerálódását, ezért a nagy tűzlepke populációinak védelme érdekében ezeket a felhagyott gyepeket újra kezelés alá kell vonni.”

A nagy tűzlepke védelme érdekében javasolt élőhelykezelés, elsősorban a kaszálások időzítése figyelembe veszi az esetenként hasonló élőhelyeken előforduló, nedves gyepeken tenyésző hangyaboglárka fajok: vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és Dunántúlon előforduló sötétaljú-hangyaboglárka (*M. nausithous*) fejlődési sajátosságait is, ezért együttes előfordulásuk esetén a kezelési javaslatok betartása a két hangyaboglárka faj populációinak fennmaradását is segíti.

Érintett kezelési egység KE3: Mocsárrétek

Vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

A lepkék megőrzése érdekében a helyes területhasználat a mozaikos kaszálás vagy az alacsony intenzitású legeltetés (szarvasmarha vagy ló) a megfelelő. A minél mozaikosabb vegetáció a hangyagazdák szempontjából is a legkedvezőbb. A nagy tömegű, talajszerkezetet betömörítő gépek használata kerülendő, az extenzívebb kiegészítő kézi módszerek az ideálisak. Mindenképpen fontos olyan gyepfoltokat megőrizni, ahol a vérfű kifejlődhet, a lepkék lerakhatják petéiket. A búvósávokat minél szélesebbre érdemes meghagyni, mivel a hosszú de túl vékony (2-3m széles) búvósáv – bár területarány szempontjából megfelelőnek tűnhet – mikroklimatikusan mégsem tud búvóhelyet biztosítani, a sáv kiszárad, a növényzet szegély jelleggel megváltozik és a lepkék nem rakják le petéiket. A mélyebben fekvő, vízállásos vagy mocsaras részeket ritkán vagy egyáltalán nem kell kaszálni, az eutrofizáció megelőzése érdekében. A kaszálások időzítése elsődleges jelentőségű. A legmegfelelőbb időpontok kiválasztása a több éves monitoring vizsgálatok eredményeinek függvényében lokálisan meghatározandó. A dunántúli nedvesebb területeken a homogén, július közepére már erőteljesen virágzásba fordult vérfűállományok az optimálisak, ahol a tápnövény nagy

mennyiségben jelen van. Alföldi élőhelyeken a kaszáláson kívül az extenzív szarvasmarha-legeltetés is kedvező megoldás lehet. Metapopulációs szempontból táji szinten az élőhely foltok elhelyezkedése ideális esetben a faj diszperziós képességeit meg nem haladó, 5km-es távolságon belüli mozaikos elhelyezkedésűek, köztük maximum 500 méterenkénti egyéb biotópok (szegélyek, egyéb gyepek) biztosítják az átjárást és menedéket. Szomszédos új élőhelyek létesítése esetén, amennyiben az előzőleg mezőgazdasági művelés alatt volt, a felső talajréteg a túl magas koncentrációjú műtrágya-felhalmozódás miatt esetlegesen eltávolítandó, majd vérfű maggal kevert gyeppel vetésével, vagy vérfű növények áttelepítésével lehet elérni a kívánt hatást.

Érintett kezelési egység KE3: Mocsárrétek

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)

A faj megőrzésében kiemelt jelentőségű az élőhelyeinek a védelme. Ennek érdekében aktív vízgazdálkodási és vízkormányzási tevékenységgel (pl. a vízkivétel korlátozásával) kell biztosítani a faj élőhelyéül szolgáló kisvízfolyásokban a megfelelő vízmennyiséget és áramlási sebességet. Kerülni kell minden, a patakok medrét érintő beavatkozást. A kotrásokkal a lárvák fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen növényzet eltávolítása, míg a duzzasztással az áramlási sebesség csökkenése és a duzzasztott szakaszokon nagy valószínűséggel elkezdődő eutrofizáció jelent kedvezőtlen hatást a díszes légivadász számára. A vízfolyások mentén fekvő településeken biztosítani kell a szennyvíz elvezetését és ezáltal a kisvízfolyásokat érintő szerves terhelés megszüntetését, valamint fel kell lépni a patakmeder kommunális szennyezése (pl. szemétkerakások) ellen is.

Érintett kezelési egység: KE2: meder

Csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*)

A hegy- és dombvidéki populációk esetében a szegélyek, erdei tisztások kíméletével lehet hozzájárulni a fennmaradáshoz. A síkvidéki erdős területeken olyan erdőművelési módok megfelelőek, amik nem járnak teljes talaj-előkészítéssel, és amelyek során nem egyszerre, hanem fokozatosan (legalább 30-40 évre elnyújtva) kerül letermelésre a faj élőhelyéül szolgáló erdőrésztlet faállománya (pl. szállaló vágás).

Érintett kezelési egység: KE3: mocsárrét, KE5: őshonos fás társulás

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A természetvédelmi szempontú rendszeres felmérések a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) sztenderd protokolljai alapján készülnek. A felmérések egyrészt a védett és veszélyeztetett fajok egyes populációinak változását követi nyomon, másrészt veszélyeztetett és vagy természetközeli társulások megfigyelésére irányulnak.

A Duna és ártere területén rendszeresen felmérésre kerülnek az NBmR keretein belül az alább felsorolt védett és fokozottan védett növényfajok. A felméréseket minden esetben az NBmR „Védett edényes növényfajok monitorozása” (Bata et al., 2011) protokollban lefektetett módszerek alapján végzik a szakemberek. Az egyes fajok után felsoroljuk az NBmR szerinti mintavételi módszert és a Natura 2000 területen belül elhelyezkedő mintavételi helyeket (település, dűlő megjelöléssel.)

Faj	Felmért terület neve	Felmérés módszere
Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	Kisoroszi, a falu északkeleti részével érintkező homokvonulaton	E/(C2)
Homoki kikerics (<i>Iris arenaria</i>)	Esztergom, Kolozson túli dűlő; Nyergesújfalú, Sánc-hegy	C1/E
Kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	A jobb állapotú nyarasokban, keményfás ligeterdőkben helyenként a nemesnyarasokban is gyakori	E

21. táblázat: NBmR monitorozásra kijelölt fajok

Az Duna és ártere területén kijelölésre kerültek a Natura 2000 élőhelytípusok változásának monitorozására kijelölt mintaterületek. A alábbi táblázatban összefoglaltuk, hogy hány mintavételi ponton kell az adott élőhelytípust felmérni.

Mintavételi pontok száma	Natura 2000 élőhelytípus	Natura 2000 kód
4	Oligo-mezotróf állóvizek Littorelletea uniflorae és/vagy Isoeto-Nanojuncetea vegetációval (3130)	3130
5	Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150)	3150
1	Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160)	3160
9	Iszapos partú folyók részben Chenopodion rubri, és részben Bidention növényzettel (3270)	3270
1	Síksági pannon löszgyepek (6250)	6250
2	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	6440
2	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	7230
12	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	91E0
19	91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)	91F0

22. táblázat: NBmR monitorozásra kijelölt mintaterületek

A Duna és ártereterületén végzett felmérésekből előkerült, vagy a fenntartási terv szempontjából fontos, az Élőhelyvédelmi Irányelv függelékében felsorolt fajokat kutatási monitorozási feladatok szempontjából az alábbiakban röviden ismertetjük.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt puhatestűek közül a területen a tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) fordul elő. A sávós bődöncsiga (*Theodoxus transversalis*) előfordulása bizonytalan. Az újabb kutatások során a területről nem került elő. A puhatestűek monitorozását az NBmR „Makroszkopikus vízi gerinctelen közösségek monitorozása” c. protokollban lefektetett módszerek alapján végzik a szakemberek (Varga és Takács 2009.).

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt szitakötők közül a díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) és az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) fordul elő a területen. A területen jelölő fajként felsorolt lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) kimutatása a területről eddig sikertelen volt. A szitakötők felmérése történhet az imágók, vagy a lárvák/exuviumok vizuális megfigyelésével, illetve a vízi makroszkopikus gerinctelenek felmérésére rendszeresített mennyiségi mintavételi (Varga és Takács 2009.) előírásait figyelembe véve. Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt szitakötő fajok közül a sárgás szitakötő (*Stylurus flavipes*) fordul elő. Felmérése a fent leírt módszertan alapján végezhető el.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében felsorolt lepkefajok közül a területen előfordul a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*). A csíkos medvelepkét (*Euplagia quadripunctaria*) a fenntartási terv kapcsán találták a kutatók. A lepkék állományának felmérése 6-10 évente javasolt az állomány nagyság függvényében az egyedek regisztrálásával, transzekt mentén végzett felméréssel, vagy egyedi jelöléssel (fogás-jelölés-visszafogás) javasoljuk elvégezni.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. számú mellékletében felsorolt lepkefajok közül a farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*) fordul elő. Újabban Szigetújfalu közelében keményfás ligeterdőben egy példány kis apollólepkét (*Parnassius mnemosyne*) is megfigyeltek. A lepkék állományának felmérése történhet a

jelenlét megállapításával, ehhez elegendő az imágók regisztrálása. Állományának monitorozása történhet transzekt mentén történő számlálással illetve, részletes populáció nagyság becslésre irányuló felméréssel, melyhez az egyedek egyedi jelölés visszafogása szükséges. A potenciális élőhelyek ellenőrzése is szükséges 10 évente.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt bogárfajok közül a területen a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*) és a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) fordulnak elő. A szarvasbogár állományának felmérése történhet a megfelelő időben az imágók megfigyelésével, az elpusztult egyedek tetemeinek számlálásával egyaránt. A nagy hörcsincér esetén az állomány felmérése történhet az egyedek megfigyelésével, boros csapdával és a jellegzetes rágásnyomok keresésével. A skarlátbogár a botanikai szempontból értéktelen területeken is előfordul, lárváját és imágóját a fák elváló kérge alatt kell keresni. A bogárfajok állományának ismételt felmérése rendszeres időközönként kb. 5-10 éves periódusokban esedékes.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt kétélűtűk és hullók közül a területen a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), és a dunai tarajos göte (*Triturus dobrogicus*) előfordulása bizonyított. Az állományviszonyok pontosabb tisztázása, a területen belüli populáció nagyság azonban csak célzott kutatással felderíthető. Javasoljuk az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. függelékében felsorolt, a területen előforduló, kétélűtű és hullófajokkal együtt ez előbbi fajok célzott kutatását és a feltárt fajok populációinak 6-10 évente történő felmérését mint a zöld varangy (*Bufo viridis*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), erdei béka (*Rana dalmatina*), kecskebéka (*Rana esculenta*), kis tavibéka (*Rana lessonae*), tavibéka (*Rana ridibunda*), gyepi béka (*Rana temporaria*), barna ásóbéka (*Pleobates fuscus*), fúrge gyík (*Lacerta agilis*), zöldgyík (*Lacerta viridis*), kockás sikló (*Natrix tessellata*). A kétélűtűk esetén a megfelelő helyeken történő egyedi megfigyelések, a hang alapján történő azonosítás, míg a mocsári teknős esetén az egyedi megfigyelés mellett a varszás lenne a legalkalmasabb módszer az állományok felderítésére. A területen más pályázati forrásból folyik a mocsári teknős fészkelőhelyeinek felmérése, mely adatok nagyban hozzájárulnak majd a faj hosszú távú megőrzéséhez.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt halfajok közül az alábbiak fordulnak elő területen: balin vagy ragadozó őn (*Aspius aspius*), dunai ingola (*Eudontomyzon mariae*), garda (*Pelecus cultratus*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), leánykancér (*Rutilus pigus*), magyar bucó (*Zingel zingel*), német bucó (*Zingel streber*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetser*), széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*), vágó csík (*Cobitis elongatoides*). Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. függelékében felsorolt halfajok közül a rózsás márna (*Barbus barbus*) fordul elő. A halak monitorozását a NBmR „Halközösségek monitorozása” (Sallai, Erős és Varga 2008) című protokollban lefektetett irányelvek alapján kell végezni.

A terület denevérfaunáját kutatni szükséges. Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függ. mellékletében elékében felsorolt denevérfajok közül a terület adatlapja egyetlen fajt sem sorol fel. Feltehető azonban, hogy a jobb állapotú öreg keményfás ligeterdőkben néhány faj előfordul mint pl. a hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*) és a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*). Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. számú függelékében felsorolt denevérfajok közül területen néhány faj előkerülése várható pl. durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*). Denevérfajokhoz kapcsolódóan rendszeres 3-6 évente történő állományfelmérés (a denevérállományok változásának monitorozása) javasolt. A felmérési módszer ultrahangdetektorral történő adatgyűjtés. Az elvárásoknak leginkább a Pettersson D500x detektor felel meg. Annak

érdekében, hogy a vizsgálati területen élő denevérfaunából a lehető legtöbb fajt ki lehessen mutatni, a detektorokat víztestek illetve lineáris tájjelemek (pl. erdei nyiladékok) mellett javasolt kihelyezni.

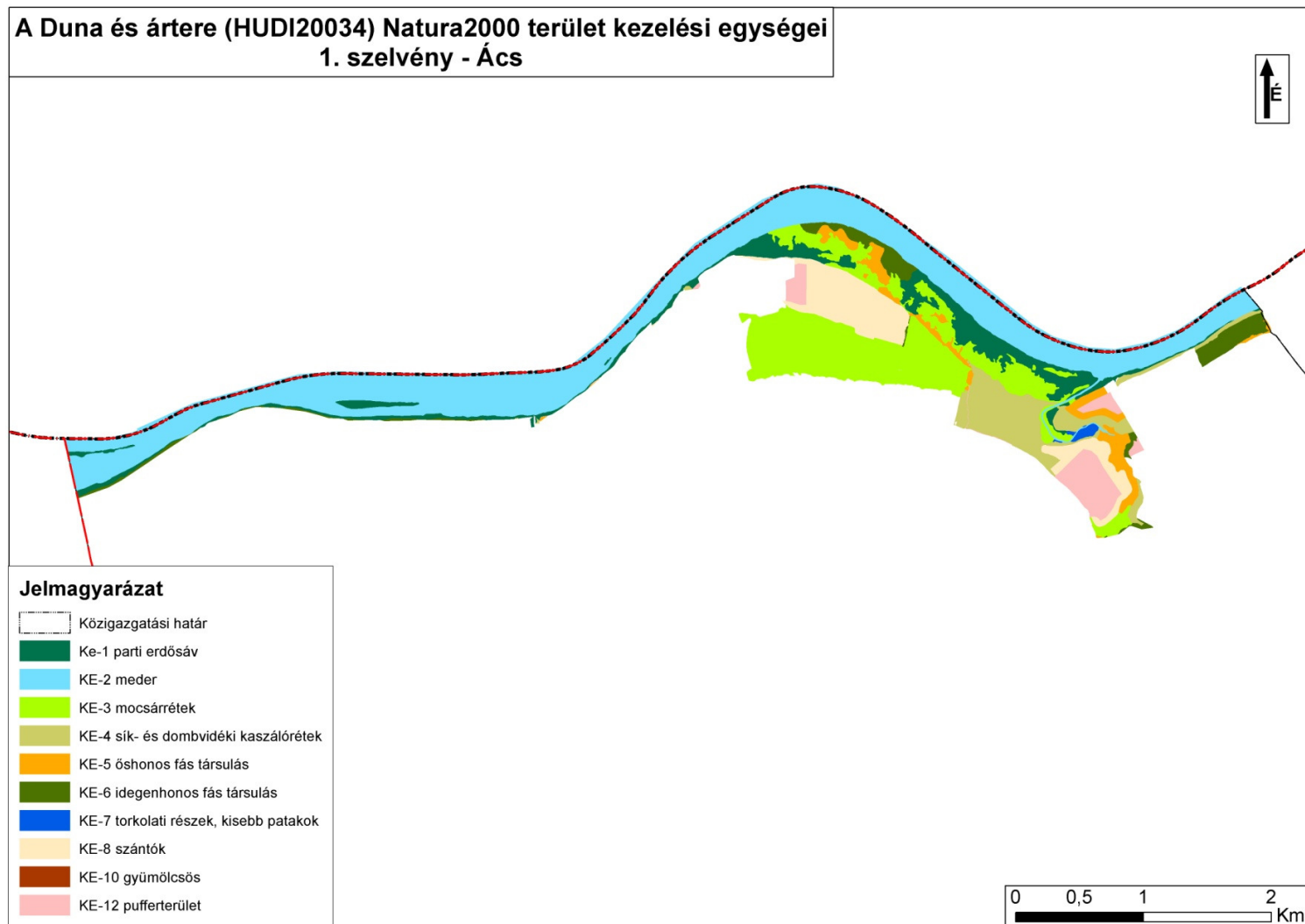
Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt denevéreken kívül három emlősfaj fordul elő a területen az európai hód (*Castor fiber*) a vidra (*Lutra lutra*), és a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*). Mindhárom faj felmérése történhet az egyedek vizuális megfigyelése által, de a kotorékok váltók, hullatékok, a hód esetében a rágásnyomok felmérése is célravezető lehet. Az ürgeket az Esztergomi Repülőtér, és Ács területén évről évre az NBmR vonatkozó protokollja (Váczi és Takács 2009) alapján mérik fel a szakemberek. A felmérésekből kiderül, hogy az utóbbi időben az ürgeállomány a kimutathatósági szint alá csökkent.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt emlősfajok közül (természetesen a denevérek kivételével) a következő fajok fordulnak elő: mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*), vadmacska (*Felis silvestris*). A mogyorós pele monitorozására legalkalmasabb a madárodútelep, illetve a mesterséges fészeképítésre alkalmas „odúk” kihelyezése. Mindkét esetben a pele életnyomainak, elsősorban fészkeknek a megfigyelésére nyílik lehetőség. A vadmacska monitorozása sokkal nehezebb feladat, kameracsapdával történő monitorozása javasolt.

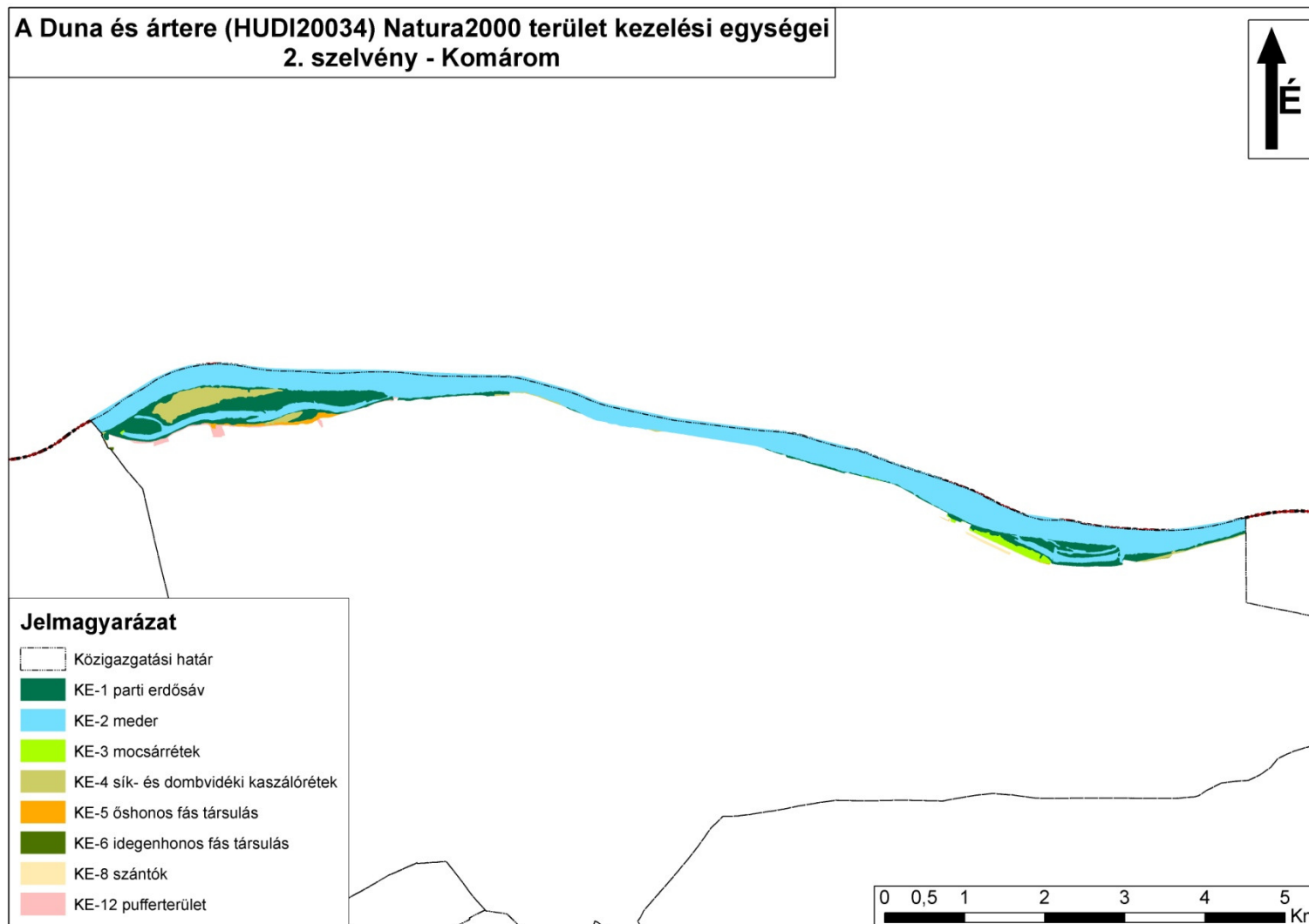
Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető növényfajokra, így a selyemkóróra (*Asclepias syriaca*), a kanadai aranyvesszőre (*Solidago canadensis*). Az élőhelytérkép készítésekor vizsgálni kell, hogy a kezelési tervben javasolt kezelések milyen hatással vannak az egyes élőhelytípusokra. Az élőhelytérkép készítésének szempontjai, módszertana NBmR élőhely-térképezés protokollban kidolgozott elvek szerint kell, hogy készüljön (Takács, Molnár szerk. 2009), azzal a kiegészítéssel, hogy a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer szerint kategorizált vegetációs egységeket be kell sorolni az Élőhelyvédelmi Irányelv I. mellékletében felsorolt élőhelytípusokba is.

3.2.5. Mellékletek

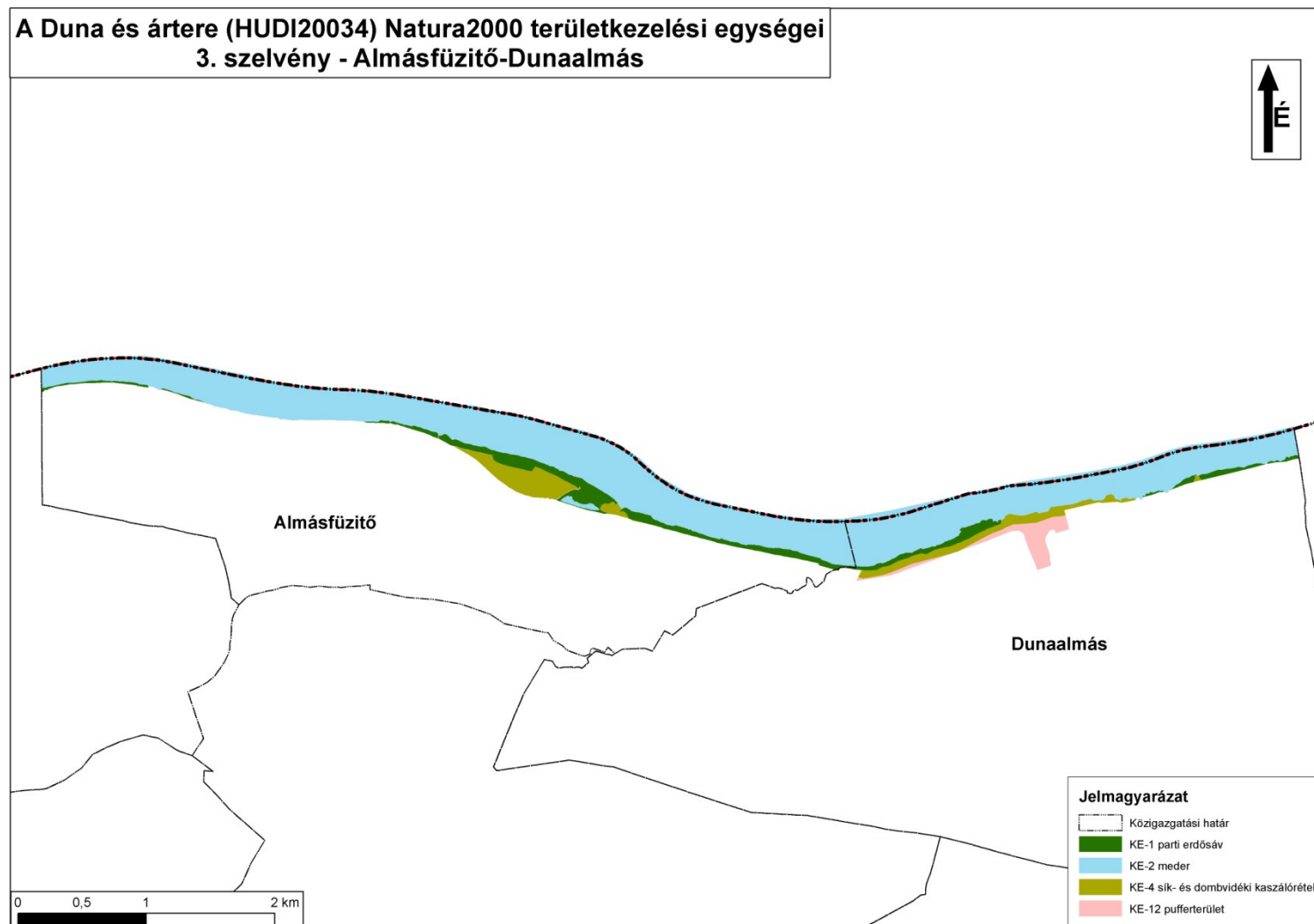
1. Ács

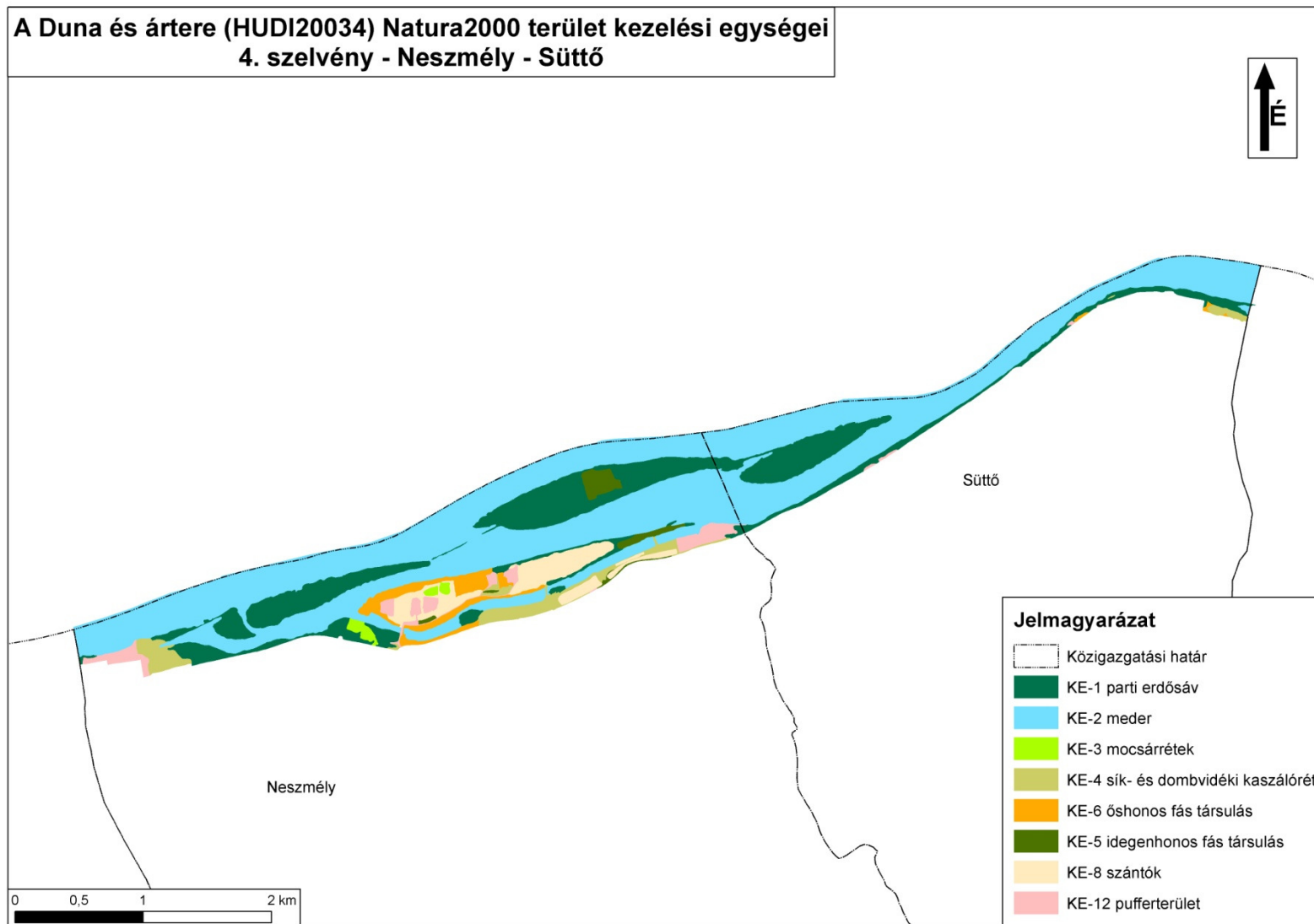
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
2. Komárom

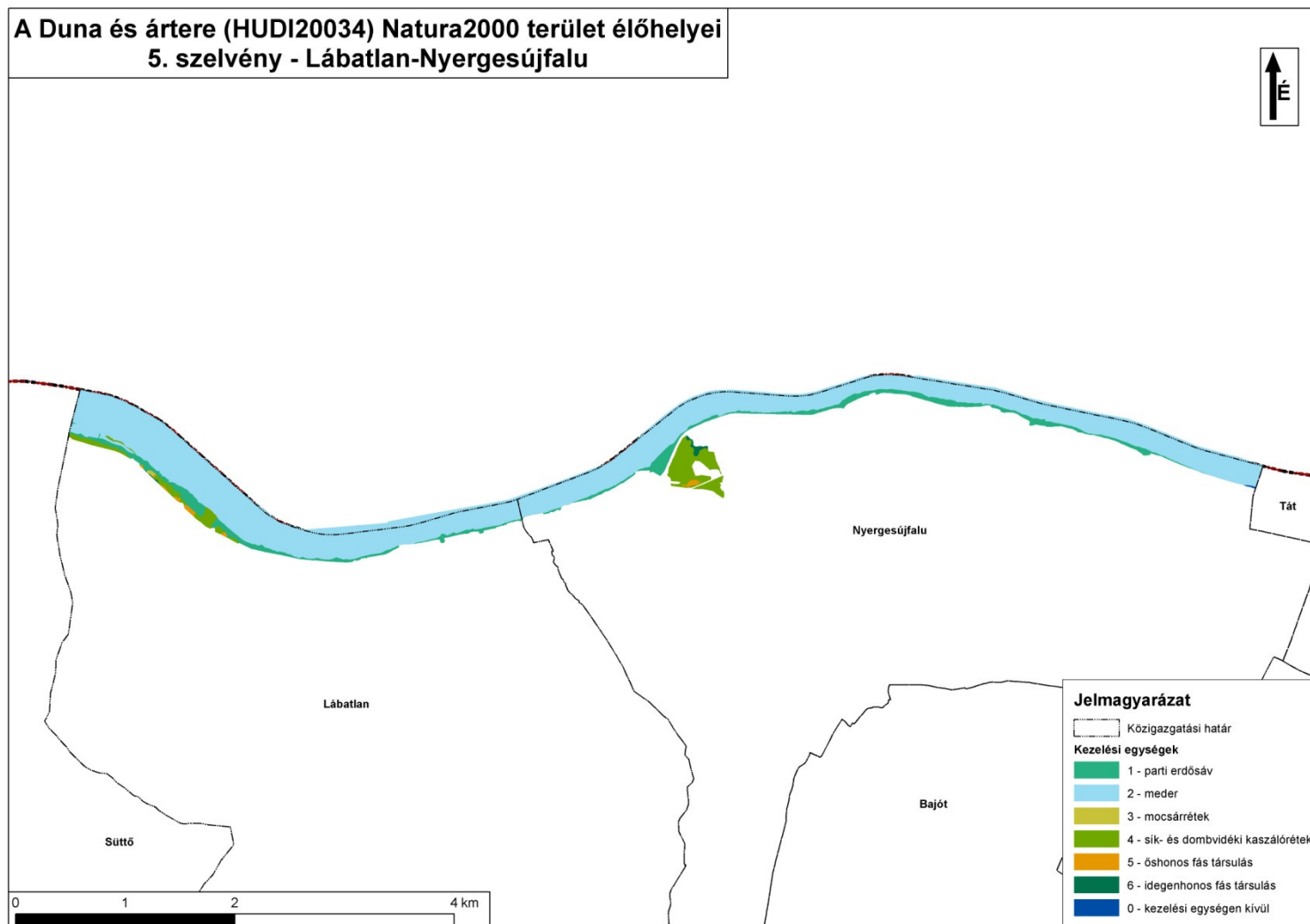
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
3. Almásfüzitő-Dunaalmás

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
4. Neszmély-Süttő

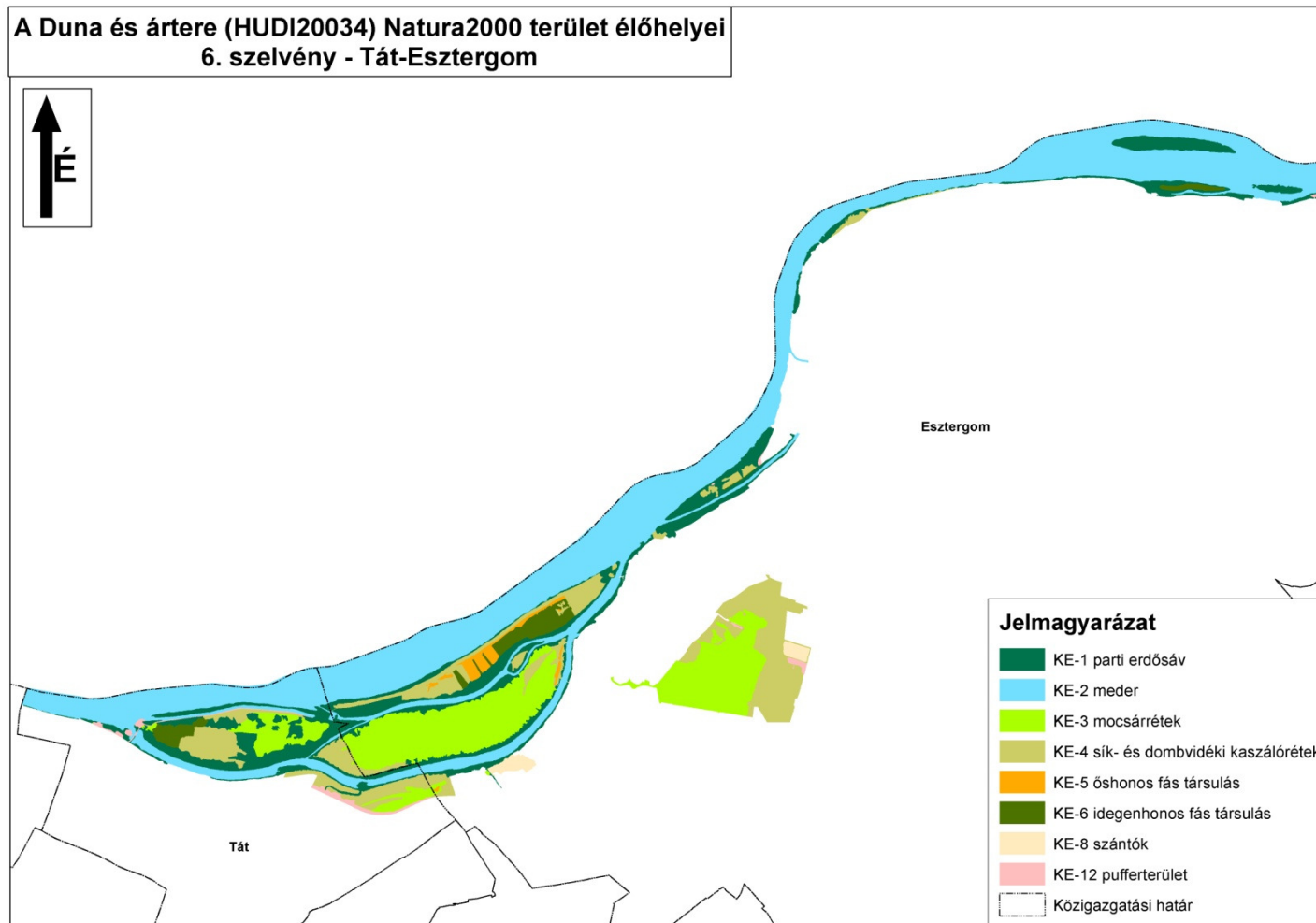

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
 5. Lábatlan-Nyergesújfalu

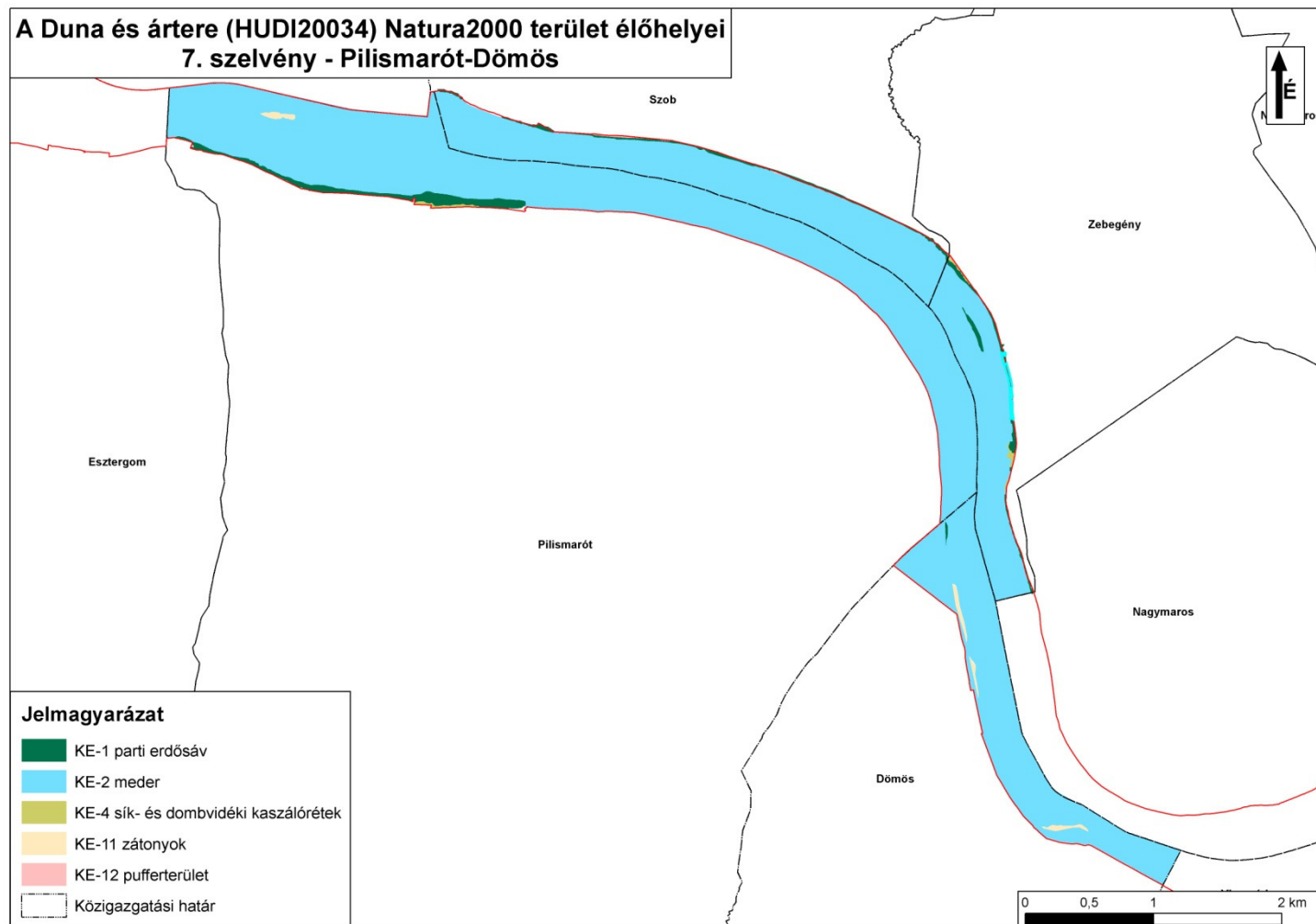
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe

6. Tát-Esztergom

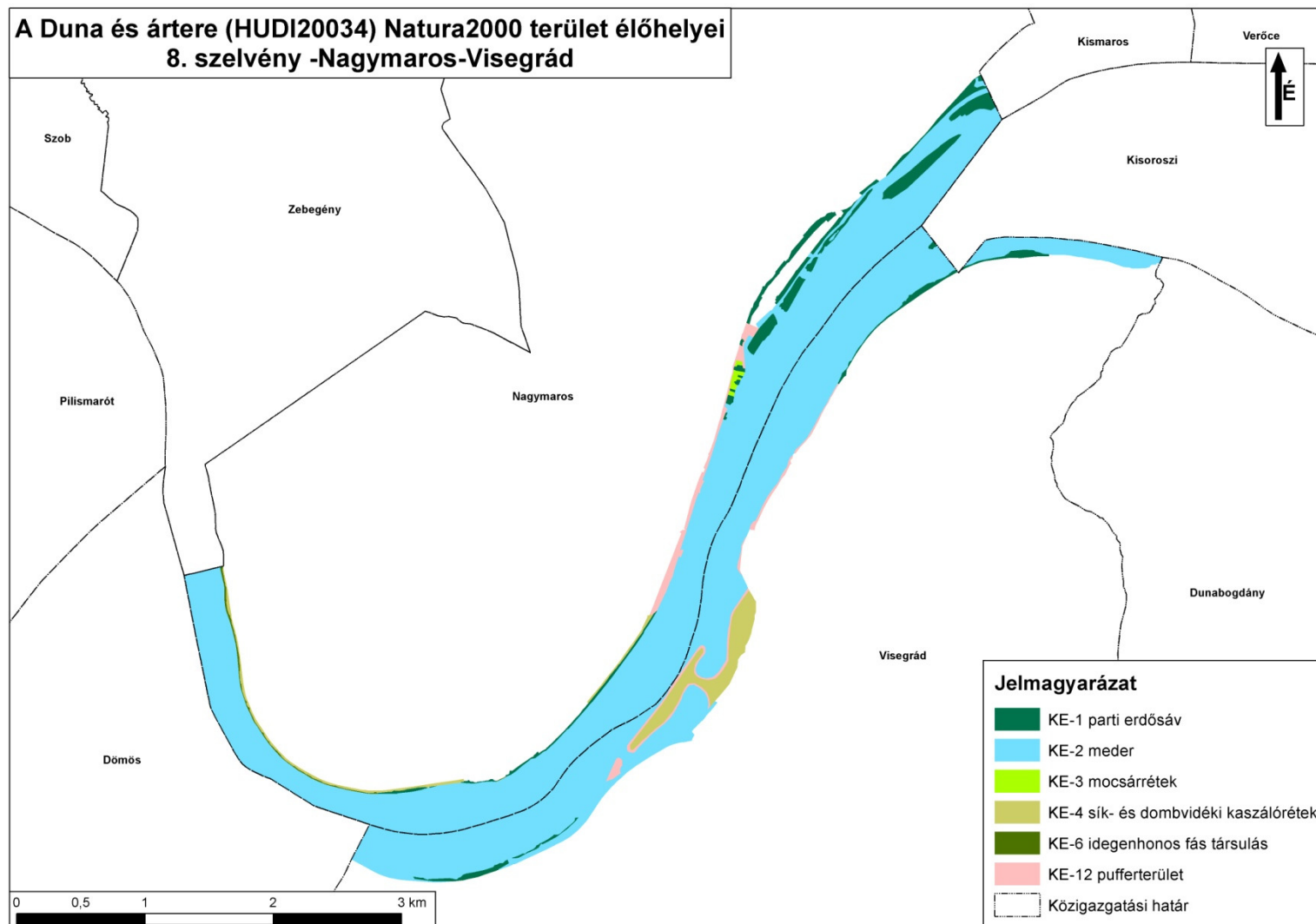

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe

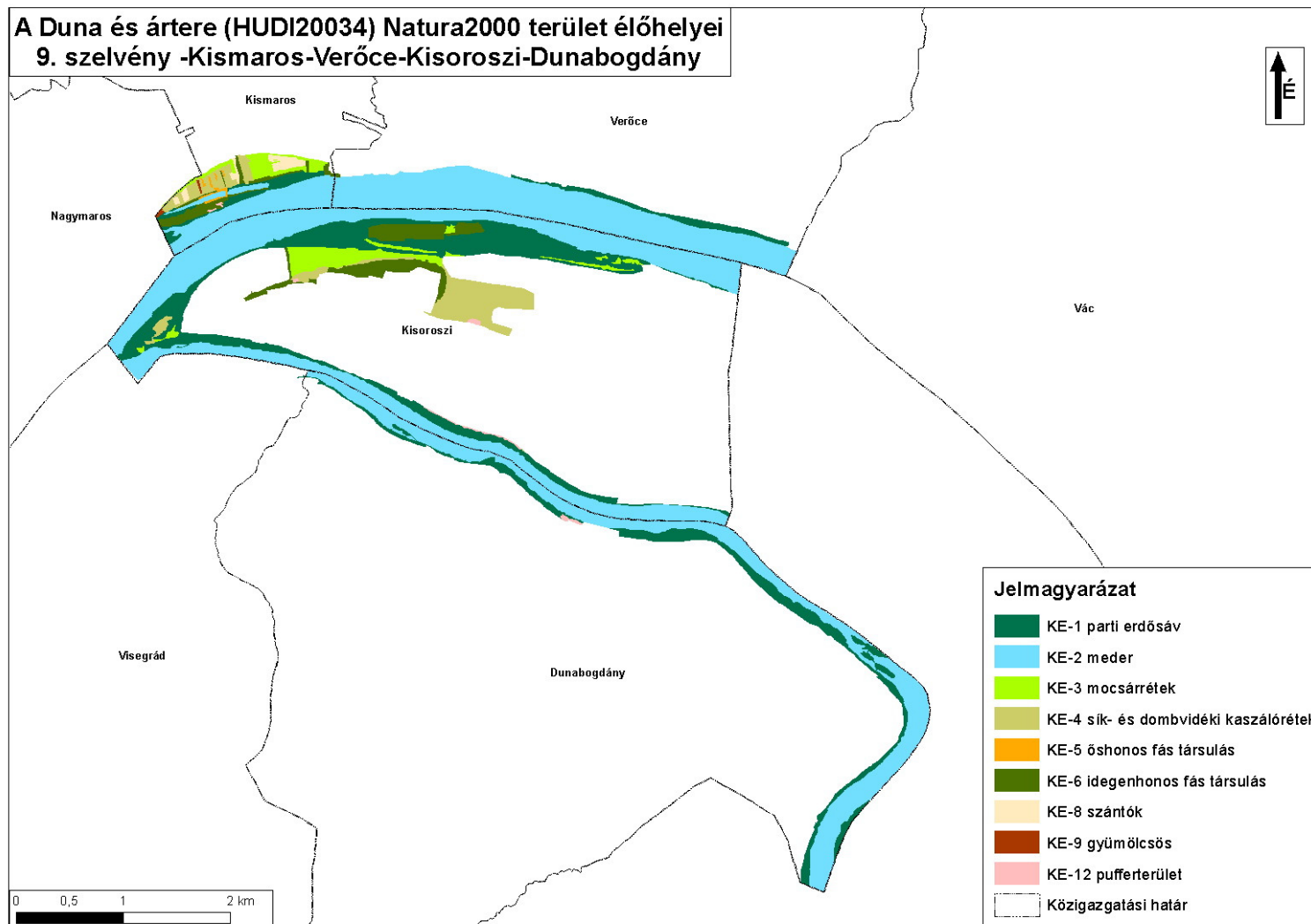
7. Pilismarót-Dömös

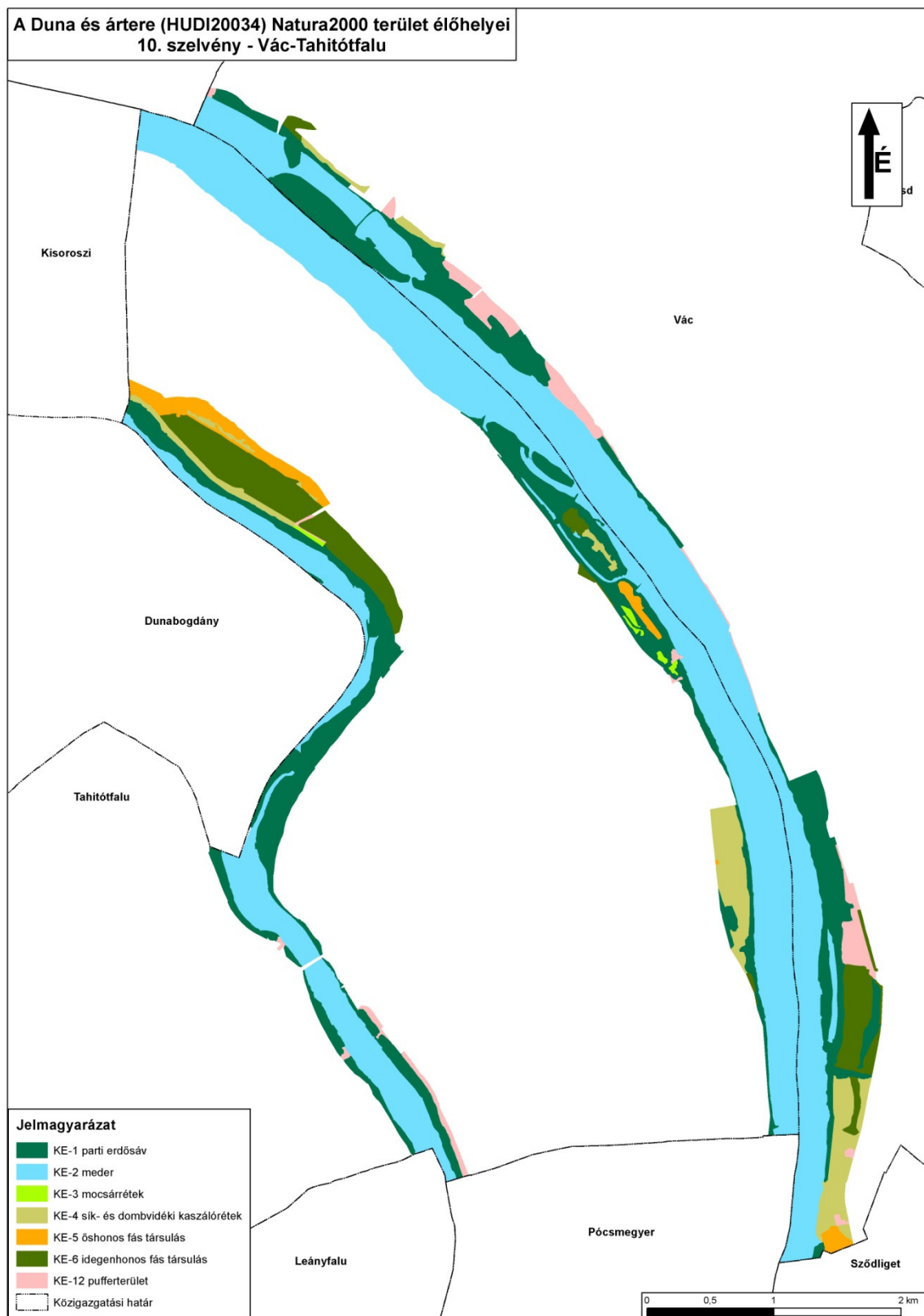
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
8. Nagymaros-Visegrád

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
9. Kismaros-Kisoroszi

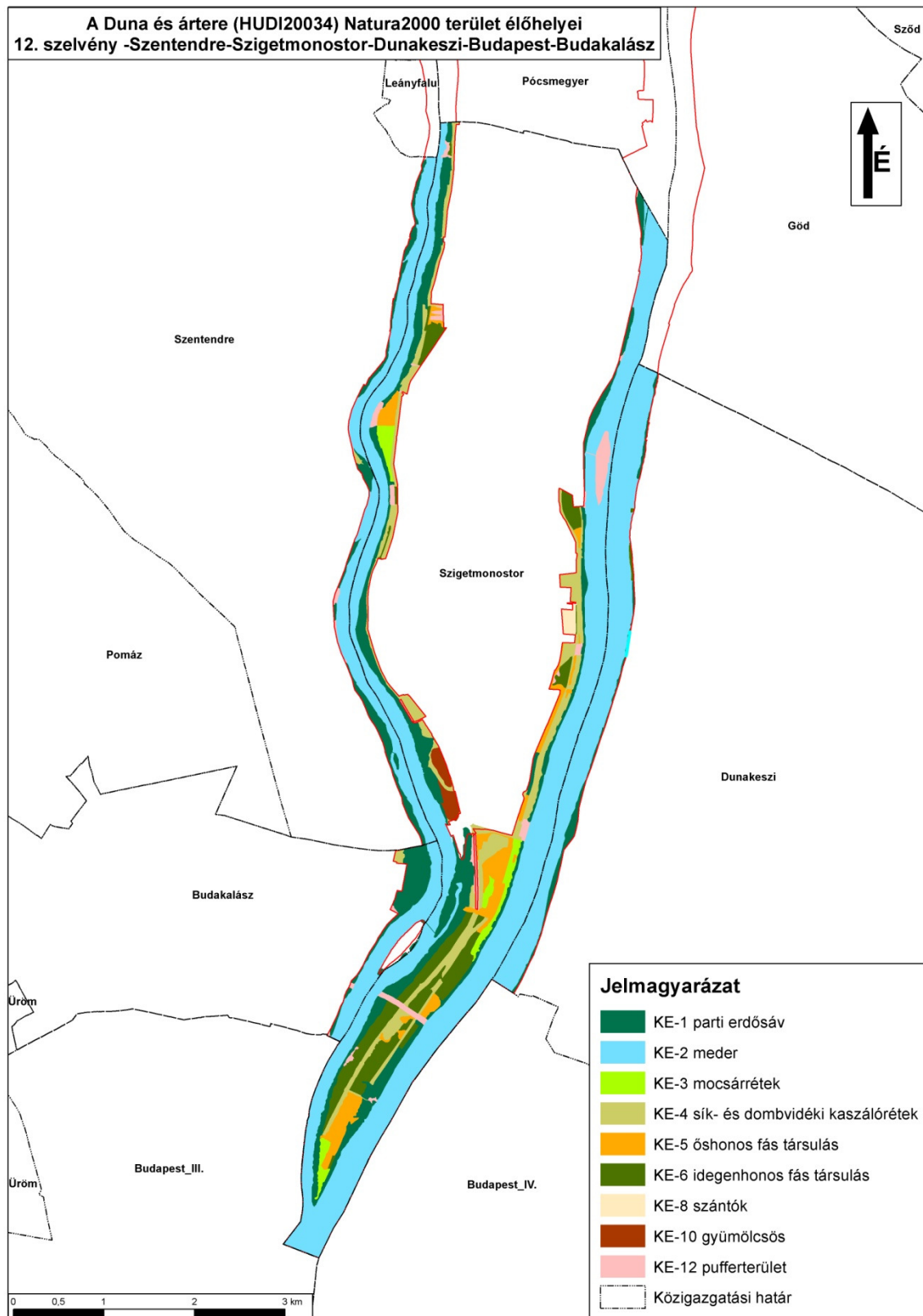
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
10. Vác-Tahitótfalu

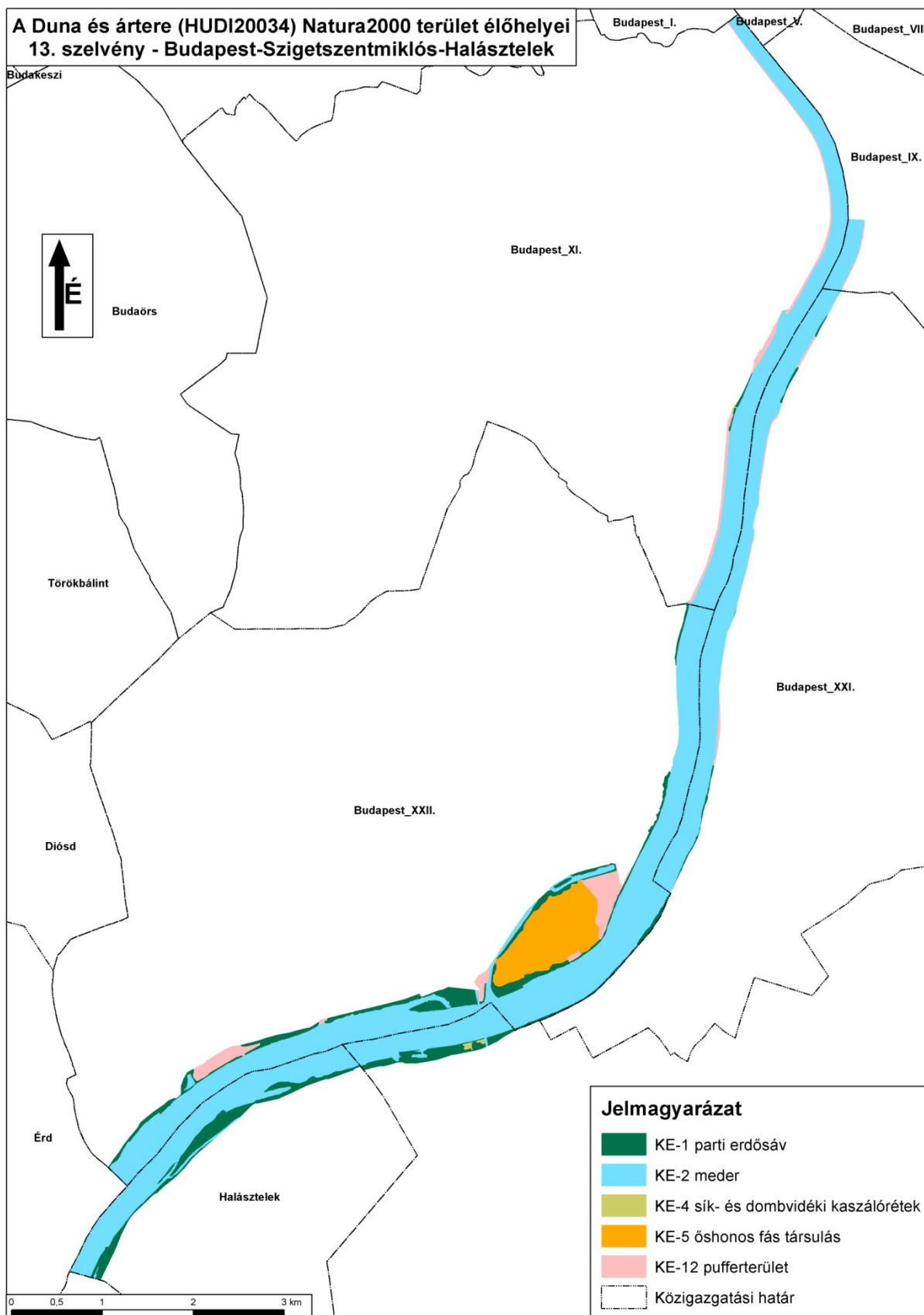
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
11. Leányfalu-Göd

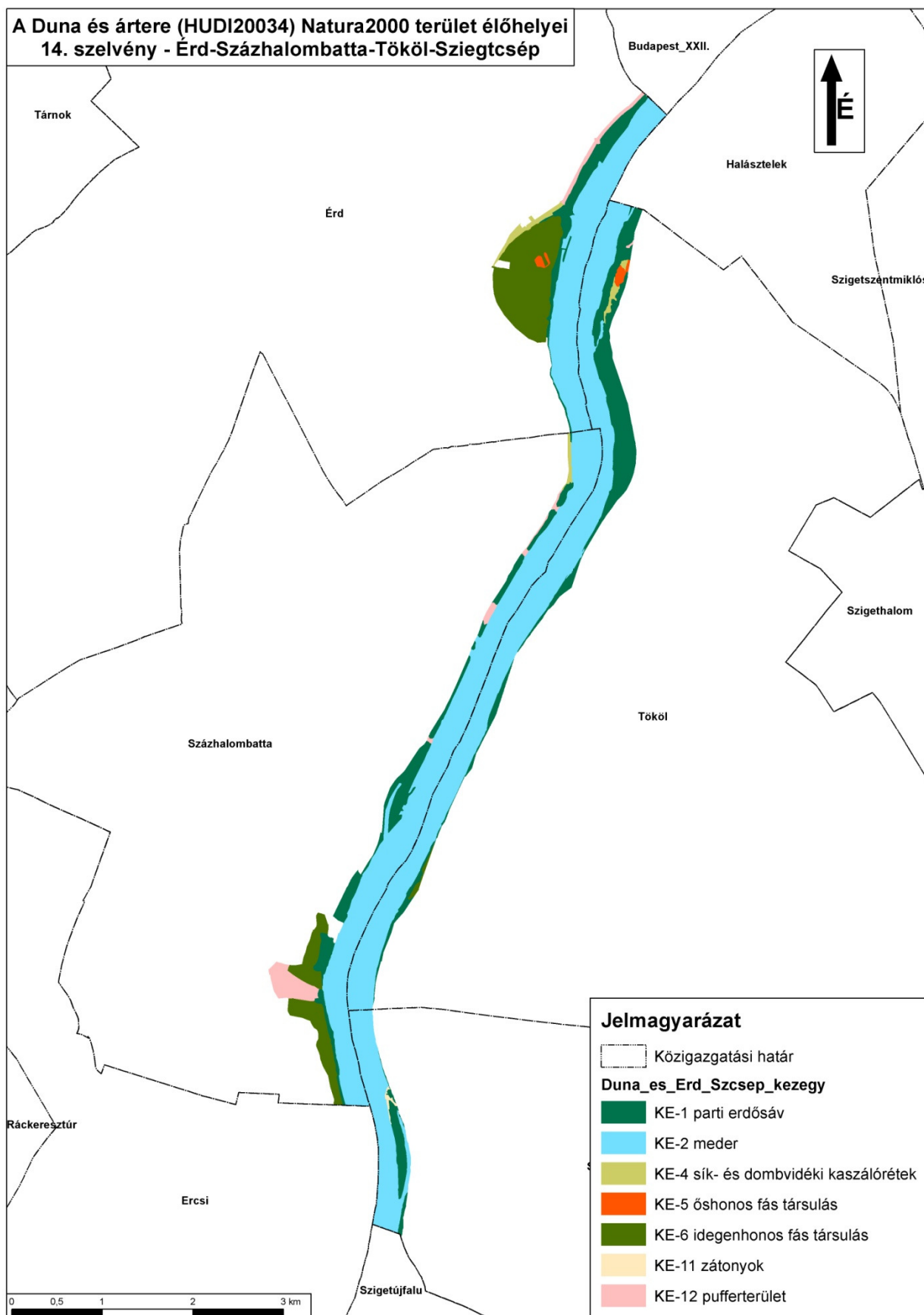
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
12. Leányfalu-Göd

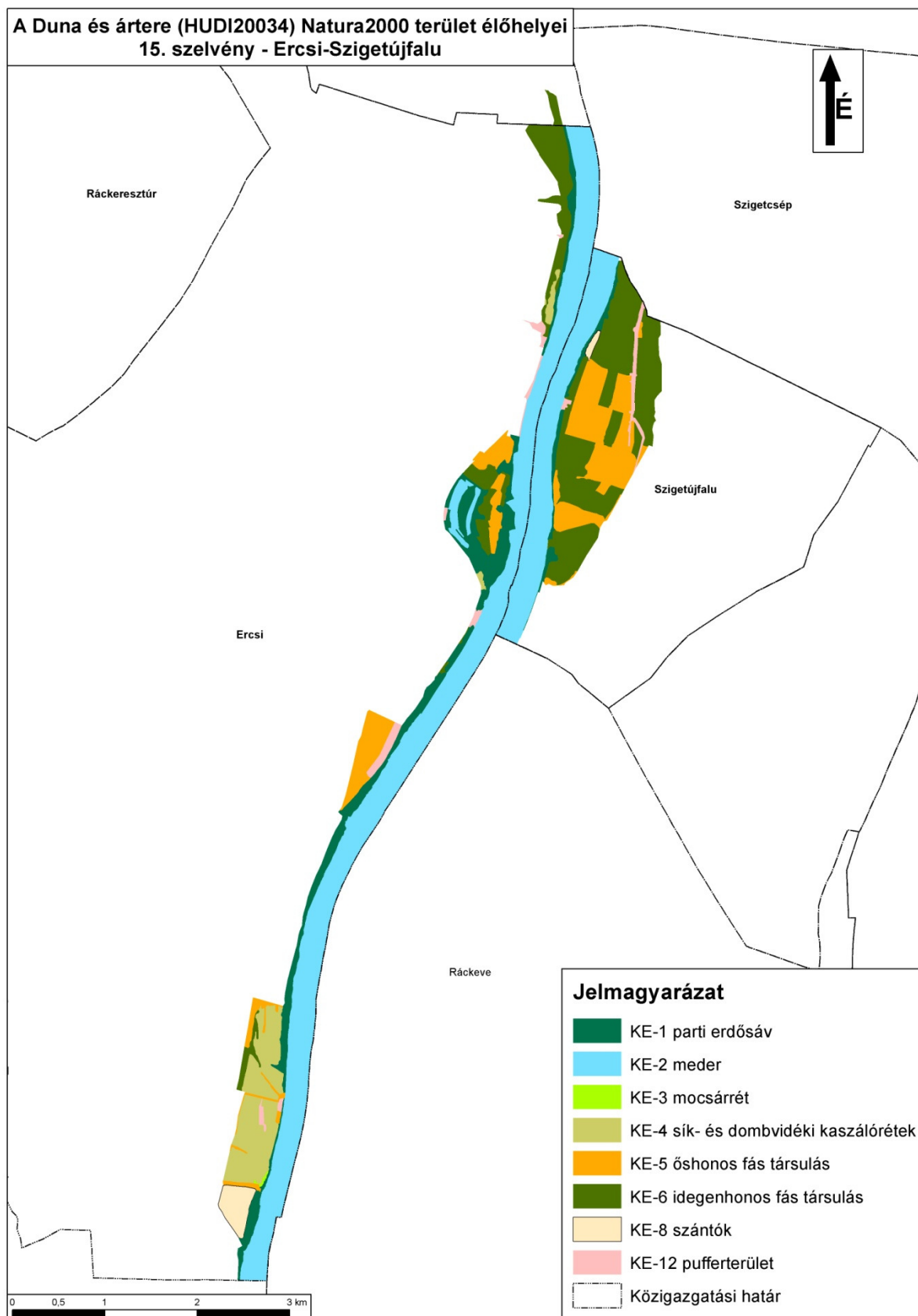
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
13. Budapest-Halásztelek

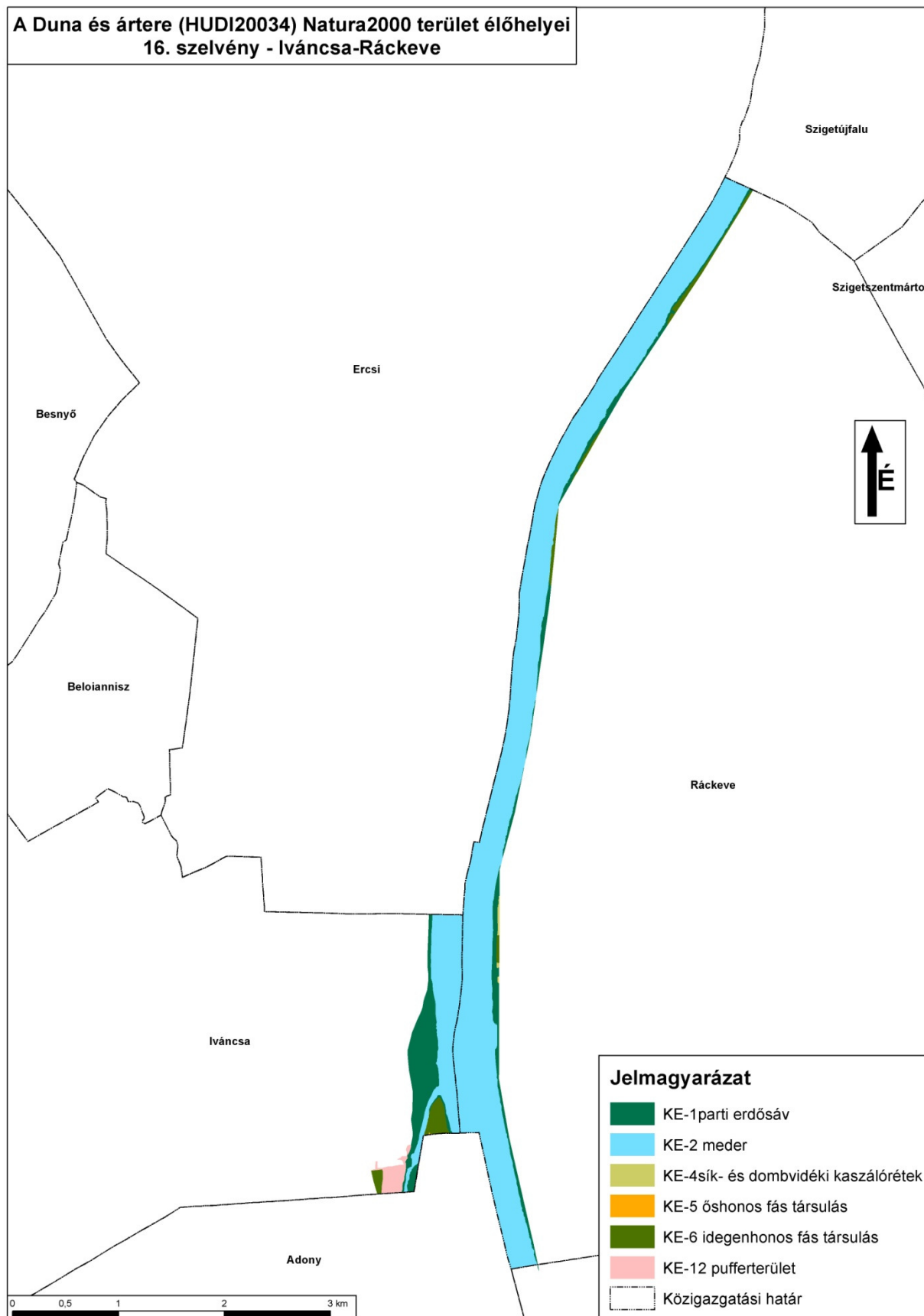
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
14. Budapest-Halásztelek

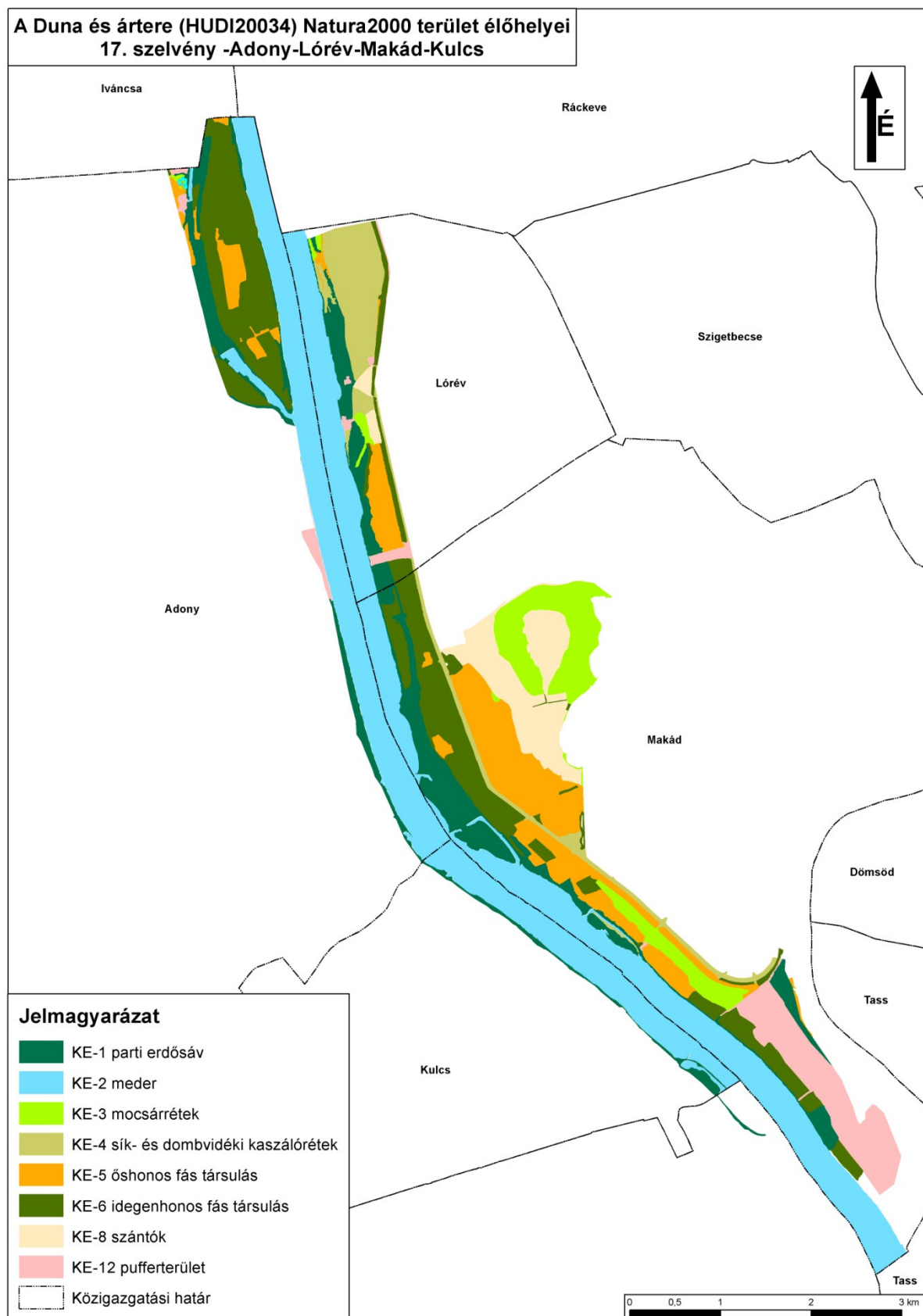
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
 15. Ercsi-Szigetújfalú

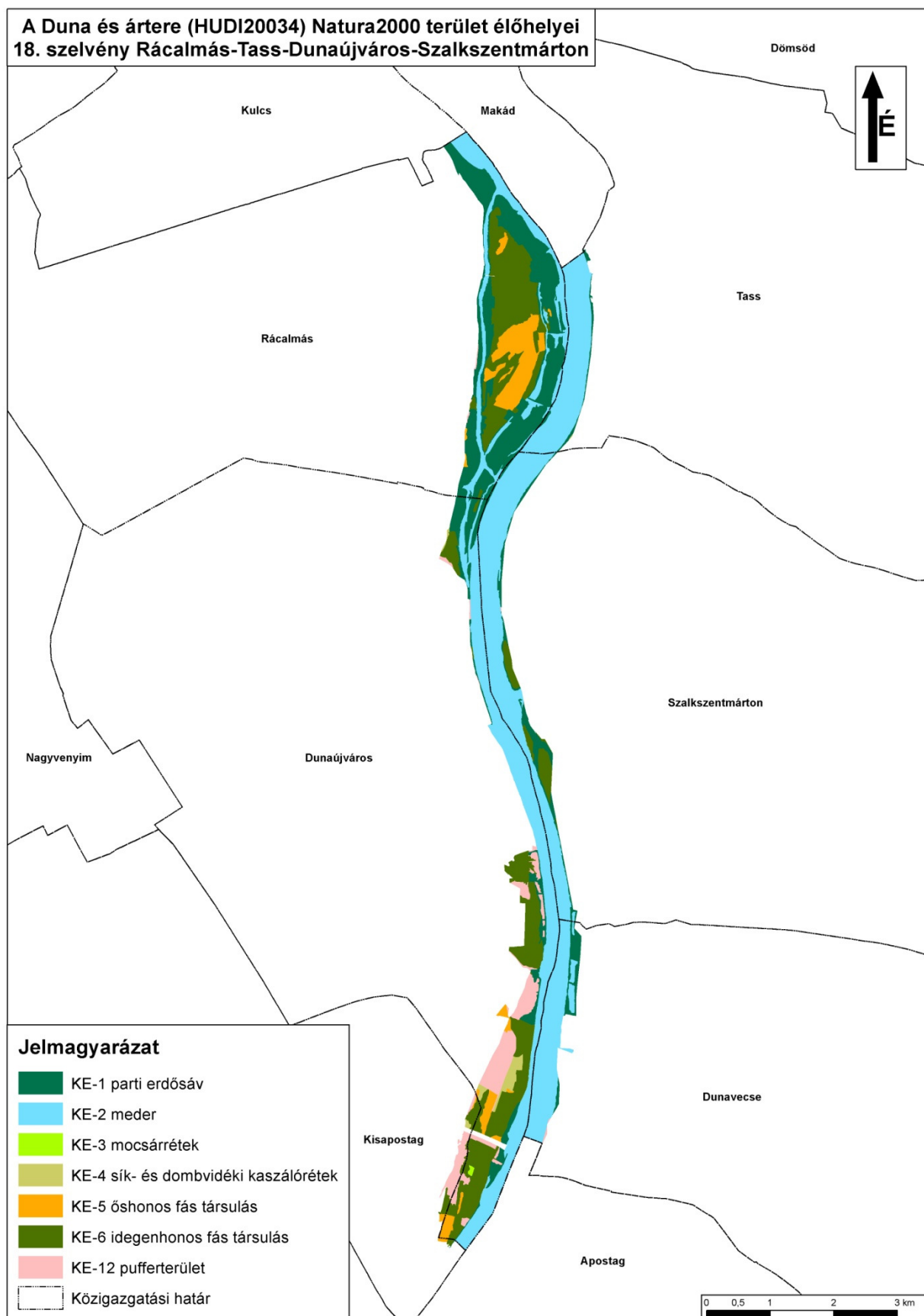
3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
16. Ivánca-Rávkeve

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
17. Adony-Kulcs

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
18. Rácalmás-Szalkszentmárton

3. melléklet: Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület kezelési egység térképe
 19. Kisapostag-Barcs

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Duna és ártere (HUDI20034) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül helyi védett terület a Concó-ér torkolata, melyre Ács Város Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2012. (III.30.) sz. önkormányzati rendelete vonatkozik, ex lege védett az Ercsi földvár, melyre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik, országos védett természetvédelmi terület a Rácalmási szigetek TT, melyre a Rácalmási TT létesítéséről szóló 5/1996 (IV.17.) KTM rendelet vonatkozik, valamint helyi védett a Rácalmási Duna-ág, melyre Rácalmás Önkormányzatának 7/2005 (III.11.) Önkormányzati Rendelete vonatkozik.

Továbbá a terület 91,4%-a az országos ökológiai hálózat területe is egyben, melyről a Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezik (ld. 1.6. fejezet).

Erdőkre a 462. sz. Kisbéri Erdészeti Tervezési Körzet 2., a Budakeszi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve, a Gödöllői Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve, a Váci Erdészeti Tervezési Körzet Erdőterve, a Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve, a Diósjenői-Királyréti Körzet Erdőterve, a Budapesti Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve, a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve, a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve, a Pusztavacsi Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve, a Szentendrei Erdőtervezési Körzet Második Erdőterve, valamint a 612. sz. Sárosi Erdészeti Tervezési Körzet 2. Erdőterve van érvényben, és általánosságban érvényes az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. A vadlétszám szabályozásáról a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendelet rendelkezik.

A csatornák, vízfolyások menetén általánosan alkalmazandó a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28. § (1) alapján vízjogi engedély szükséges vízimunka elvégzéséhez, illetve közcélú, vagy saját célú vízellátási művelés megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez, továbbá annak használatba vételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz.

A Duna folyamra vonatkozó parti sávot a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére vonatkozó szabályokról szóló 83/2014 (III.14.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdésének megfelelően kell figyelembe venni.

A Duna nagyvízi medrének használatára és hasznosítására a 83/2014. (III.14.) Korm. rndelet 3. rész 5-12§ előírásai vonatkoznak.

A kijelöléssel és fenntartással kapcsolatos jogszabáli követelményeket a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művelések védelméről szóló 123/1997 (VII.18.) Korm. rendelet határozza meg. Ugyan ezen jogszabály 11.§, 12. §, 13. §-a rendelkezik a védőidommal, a védőterülettel, a védősávval érintett ingatlanok használata és a védelem érdekében szükséges használati korlátozásokat.

A 2007. évi CXXIX. tv-ben a termőföldek időleges és végleges más célú hasznosítására, a kivett területek rekultivációjára, valamint a termőföldek művelési ág változására vonatkozó rendelkezéseket határozták meg.

A gyepterületek nagy részét nem hasznosítják, így a tulajdonviszonyok is tisztázatlanok.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.4. Agrártámogatások

a. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer:

A gazdálkodók jelenleg a területalapú támogatást és a Natura 2000 támogatást tudják igénybe venni a területre. A támogatási forrásokról a gazdálkodók tudnak.

Jelenleg a gazdálkodók a területen a következő AKG támogatást veszik igénybe:

- AA) Integrált szántóföldi növénytermesztési célprogram
- BA) Extenzív gyepegzálkodási célprogram

A Duna és ártere területét 193 MEPAR blokk érinti. Jelenleg a területből 2091,69 ha támogatható.

Mezőgazdasági területekre igénybe vehető támogatások:

A tervezési területen a jelenlegi agrártámogatási rendszer alapját az egységes területalapú támogatás (SAPS) és a gyeperületen az Európai Vidékfejlesztési Alapból lehívható (EMVA) Natura 2000 támogatások adják (az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyeperületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet).

Natura 2000 kifizetések a 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet által meghatározott feltételek betartása mellett kérhetők, ez kizárólag gyeperületen történő hasznosítású területek esetében van hatályban. A gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatást a 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet szabályozza. Az ebben foglalt a feltételeknek a betartása nem csak a Natura 2000 területekre, hanem a SAPS (Single Area Payment Scheme) támogatásokra is vonatkozik. A Natura 2000 gyeperületek esetében viszont ezen, valamint a 269/2007. (X. 18.) és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben megfogalmazott földhasználati szabályokat abban az esetben is be kell tartani, ha a földhasználó nem igényel a területén támogatást.

A SAPS, azaz az egységes területalapú támogatás hazánkban azokra a gyeperületekre igényelhető, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. A gazdálkodónak az összes bejelentett területét a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően kell művelnie és megfelelő környezeti állapotban kell tartania. Ezeknek a feltételeknek a teljesítését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával térinformatikai módszerekkel, helyszíni bejárással ellenőrzi.

Erdőkre (szektortól függetlenül) igénybe vehető támogatások:

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 32/2008. (III. 27.) FVM rendelet alapján normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére:

- alaptámogatás: (a) erdőfelújítást megelőző terület-előkészítés, a károsodott faállomány letermelése, (b) első kivételű erdősítés vagy pótlás, (3) tűrésvágás vagy sarjztatás
- kiegészítő támogatás: (a) bakhátak létesítése, (b) 10 fokot meghaladó lejtésű területen padka létesítése, (c) 15 fokot meghaladó lejtésű területen rözsefonat vagy talajfogó gát létesítése

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető az alábbi fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására:

- erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás
- tarvágást követő szerkezetátalakítás: (a) fafajcserével, (b) fafajcserével, tuskózással, gyökérfésüléssel, (3) fafajcserével, fainjektálással vagy tuskókenéssel
- állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján támogatás igényelhető.

b. Javasolt agrártámogatási rendszer:

Valóban vonzó támogatási rendszerrel és a közmunkaprogram kiemelt részeként ösztönözni kellene az erdőgazdálkodót az idegenhonos erdőállomány őshonosra erdőállománnyá történő átalakítására

Inváziós lágú- és fásszárú fajok visszaszorítását ösztönző támogatások szükségesek

Az élőhelyek mozaikos eloszlása a gazdáknak pillanatnyilag nem éri meg a élőhelyek szerint eltérő módon művelni a területet. A hektár alapú támogatási rendszer helyett a területfüggő támogatás javasolt. A gazdálkodók értékmegőrző tevékenységet végeznek, és a jelenlegi támogatási összeg mellett nem éri meg a gazdálkodás. Kis területű, nagy természeti értékű gyep és erdő területekre a nagyobb támogatási összeg motiválttá teheti a gazdálkodókat, mert nehezebb kezelni és betartani az előírásokat kis területen, mint sok száz hektáron. Jelenleg kevesebb a kompenzáció, mint a költség. A támogatások szeparálása előnyösen hatna a terület művelésére, mivel a jelenlegi támogatási rendszer a nagy területeken gazdálkodóknak kedvez. Jelenleg a cserjeirtás, inváziós növények irtása nem szerepel a támogatható tevékenységek között. Szintén nem támogatható a terület, ha nádas is van rajta. A gyepon a nádas terület nem tartozik bele a támogatható területbe, bár annak fenntartása – illetve kaszálása – természetvédelmi szempontból indokolt lehet, ezért javasolt ezt a támogatható területbe beszámítani.

Javasolt előírni az MTÉT „gyepgazdálkodás élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogram”-ban, hogy kaszálás helyett nem alkalmazható szárazzás, ugyanis a kaszálás lényege pontosan az avar lehordás lenne a területről, míg a szárazzás az lezúzott anyagot a területen hagyja. Utóbbi a vérfüves gyepeken nem megfelelő a jelölő élőhely számára.

Javasolt a hivatalos minősítéssel járó biogazdálkodást bevezetése a területen.

3.3.5. Pályázatok

- inváziós HUSK
- Duna-menti vizes élőhelyek rehabilitációja
- ácsi Lovadi rét galériaerdő komplex élőhelyfejlesztése, rehabilitációja területvásárlással
- Táti-szigeteken tervezett élőhelyrekonstrukció: Körtvélyes és Nyáras-szigetek közötti mellékág vízellátásának javítása, árvíz visszatartása a gyepterületen, kubikgödörök kialakítása a Körtvélyes-szigeten – az érvényes vízjogi engedély szerint.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja**3.4.4. Felhasznált kommunikációs eszközök**

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
egyeztetés falugazdászokkal	Komáromi Járási Hivatal	Szilágyi Norbert, Kiss Tamás falugazdász	2013.03.20.	3 fő
terepbejárás	területileg érintett nemzeti park igazgatóság	Gerecsei Tájegység, Vértes-Mezőföldi Tájegység	2013.04.03.; 2013.06.19.; 2013.08.27.	2 fő; 2 fő; 2 fő;
falugazdászok levélben történő megkeresése	falugazdászok	érintett járási hivatalok	2013.05.13.	12 db levél
erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése	erdészeti igazgatóság	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti	2013. 11.26.	1 db levél

		Igazgatósága		
szakmai terepbejárás	gazdálkodók, érintett hatóságok	177 gazdálkodó vagy szervezet	2014.06.10.; 2014.06.17.; 2014.06.19.	15 fő; 14 fő, 21 fő
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	3 szervezet, 22 mezőgazdálkodósági vállalkozás vagy magán magángazdálkodó	2014.08.14.; 2014.08.15.; 2014.08.21.	3 fő; 3 fő; 5 fő
önkormányzati közzététel	gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Szob, Nagymaros, Dömös, Dunakeszi, Budakalász, Budapest, Visegrád, Dunaalmás, Vác, Kisoroszi, Tahitótfalu, Sződliget, Pócsmegyer, Leányfalu, Göd, Szentendre, Szigetmonostor, Halásztelek, Érd, Szigetszentmiklós, Százhalombatta, Tököl, Szigetcsép, Szigetújfalu, Ercsi, Ráckeve, Adony, Lórév, Makád, Kulcs, Rácalmás, Tass, Dunaújváros, Kisapostag, Apostag, Dunavecse, Ács, Komárom, Almásfüzitő, Dunaalmás, Neszmély, Süttő, Lábatlan, Nyergesújfalu, Tát, Esztergom, Zebegény önkormányzata	2014.08.01.- 2014.08.15.	-
véleményezési kérelem	területileg érintett hatóságok	területileg érintett hatóságok	2014.08.15.	93 db e-mail és ugyanennyi levél
honlap	lakosság		2013.01.01 2014.08.31	- -

23. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

A Duna és ártere (HUDI20034) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- a Gerecsei Tájégségstől Csonka Péter 2013. március 20-án személyesen felkereste az illetékes falugazdászt, és szóban egyeztetett a terület használatával és tulajdonviszonyaival kapcsolatban. A beszélgetés eredményeit a megalapozó dokumentáció tartalmazza.

- 2013. május 13-án az illetékes járási hivatalok írásbeli megkeresése történt, melyben a falugazdászok közreműködésében bízunk. A kérdéseket tartalmazó lista mellékletként megküldésre került a falugazdászok részére.
- A terület megismerése érdekében 2013. április 3-án, június 19-én és augusztus 27-én három ízben megtörtént a terület bejárása, melynek során a gyepek aktuális állapotának felmérése, és az általános problémák megtárgyalása történt meg.
- 2014. június 10-én, 17-én és 19-én szakmai terepbejárás történt, amelynek során a területen gazdálkodókkal, valamint az érintett hatóságok képviselőivel történt egyeztetés.
- 2014. augusztus 14., augusztus 15-én és augusztus 21-én gazdafórum keretében ismételtén megtörtént a terv egyeztetése. Erre az eseményre kifejezetten a területen ténylegesen gazdálkodó érintetteket vártuk.
- a fenntartási terveket 2014. augusztus 4-én megküldtük az érintett önkormányzatoknak kifüggesztésre.
- augusztus 15-én megküldtük e-mailen majd postai úton is az érintett hatóságoknak a tervet, a véleményeket augusztus 25-ig vártuk vissza.

3.4.5. A kommunikáció címzettjei

A Duna és ártere Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alább felsorolt érdekelt megkeresése történt meg. A megkeresettek a következők:

1. egyeztetés falugazdászokkal:

- a. **címzett:** Kiss Tamás, Szilágyi Norbert Komáromi Járási Hivatal
- b. **érintettek száma:** 2 fő
- c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív (4. számú melléklet)

2. terepbejárás:

- a. **címzett:** Gerecsei, Vértes-Mezőföldi, Budapest környéki, Dunakanyar Tájegység
- b. **részvevők száma:** 6 fő
- c. **alátámasztó dokumentum:** menetlevél

3. falugazdászok levélben történő megkeresése:

- a. **címzett:**
 - Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága
 - Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatala
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatala
 - Pest Megyei Kormányhivatal Szentendrei Járási Hivatala
 - Pest Megyei Kormányhivatal Ráckevei Járási Hivatala
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Martonvásári Járási Hivatala
 - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Esztergomi Járási Hivatala
 - Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatala
 - Pest Megyei Kormányhivatal Dunakeszi Járási Hivatala
 - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatala
 - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Komáromi Járási Hivatala
- b. **érintettek száma:** 12 járási hivatal
- c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött 12 db levél

4. erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése:

- a. **címzett:** Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága

- b. **érintettek száma:** 1 erdészeti igazgatóság
 c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött 1 db levél

5. **szakmai terepbejárás**

- a. **címzett:** helyben érintett gazdálkodók, illetve hivatalok
- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
 - Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
 - Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
 - Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
 - Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
 - Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
 - Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
 - Országos Erdészeti Egyesület
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
 - Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
 - Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
 - Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata
 - Érdi Járási Hivatal
 - Halásztelek Város Önkormányzata
 - Szigetszentmiklósi Járási Hivatal
 - Ráckevei Járási Hivatal
 - Makád Község Önkormányzat
 - Ráckeve Város Önkormányzat
 - Százhalombatta Város Önkormányzata
 - Szigetcsép Községi Önkormányzat
 - Szigetszentmiklós Város Önkormányzata
 - Szigetújfalu Község Önkormányzata
 - Tököl Város Önkormányzata
 - Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal
 - Rácalmás Város Önkormányzata
 - Apostag Község Önkormányzata
 - Kunszentmiklósi Járási Hivatal
 - Dunavecse Város Önkormányzata
 - Tass Község Önkormányzata
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatala
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal; Vadászati és Halászati Osztály
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
 - Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
 - MME Bács-Kiskun Megyei Helyi Csoport
 - Magyar Nemzeti Vagyonkezelő; Dél-Alföldi Regionális Területi Iroda Kecskeméti Iroda

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Alsó-Duna-völgyi Kirendeltség
- Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság
- Bács - Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Bács-Kiskun Megyei Területi Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- MME Budapesti Helyi Csoport
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Pilisi Parkerdő ZRt. Ráckevei Erdészete
- Dévay és Fia Bt.
- Mezőterm Kft.
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Horgász Egyesületek Budapesti Szövetsége
- Baross Gábor Horgászegyesület.
- Lórév Község Önkormányzata
- Adony Város Önkormányzata
- Dunaújvárosi Járási Hivatal
- Baracs Község Önkormányzata
- Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Ercsi Város Önkormányzata
- Martonvásári Járási Hivatal
- Ivánca Község Önkormányzata
- Kisapostag Község Önkormányzata
- Kulcs Község Önkormányzata
- Fejér Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Fejér Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Fejér Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- MME Fejér Megyei Helyi Csoport
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Dél-Dunántúli Regionális Területi Iroda, Székesfehérvári Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fejér Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-dunántúli Kirendeltség
- Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság

- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Fejér Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Fejér Megyei Területi Iroda
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság
- VADEX Mezőföldi ZRT
- Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Főépítész Iroda
- Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Közép-Dunai Hal Kft.
- Esztergomi Közös Önkormányzati Hivatal Dömösi Kirendeltsége
- Esztergomi Járási Hivatal
- Esztergom Város Önkormányzata
- Pilismarót Község Önkormányzata
- Budakalász Város Önkormányzata
- Szentendre Járási Hivatal
- Dunabogdány Község Önkormányzata
- Dunakeszi Város Önkormányzata
- Dunakeszi Járási Hivatal
- Göd Város Önkormányzata
- Kismaros Község Önkormányzat
- Szobi Járási Hivatal
- Kisoroszi Község Önkormányzat
- Leányfalu Nagyközség Önkormányzat
- Nagymaros Város Önkormányzata
- Pócsmegyer Község Önkormányzat
- Szentendre Város Önkormányzata
- Szigetmonostor Község Önkormányzata
- Szob Város Önkormányzata
- Sződ Község Önkormányzata
- Váci Járási Hivatal

- Sződliget Község Önkormányzata
- Tahitótfalu Község Önkormányzata
- Vác Város Önkormányzata
- Verőce Község Önkormányzata
- Visegrádi Polgármesteri Hivatal
- Zebegény Község Önkormányzata
- Csörög Község Önkormányzata
- Dunakanyar Szövetkezet
- Ipoly Erdő Zrt. Váci Erdészet
- Duna Menti Regionális Vízmű Zrt.
- Pilisi Parkerdő Zrt. PilisVT
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
- MVH Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
- Csillagfürt 5 Erdő És Legelőbirtokossági Társulat
- Fővárosi Vízművek Zártkörűen Működő Rt
- MVH Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Horgász Egyesületek Budapesti Szövetsége
- ÓBUDA Szövetkezet
- Gazdálkodók közül
 - Kovács Mihály
 - Hraniszlán Péter
 - Gergev Jovo
 - Nagy Miklós
 - Gergev Milán
 - Vásárhelyi Lajos
 - Alexov Zsigmond
 - Hraniszlán Szlobodán,
 - Vásárhelyi GábornéZsemberi Ferenc

- Hirling Ádám
- Nyéki Istvánné
- Id. Nyéki László
- Horváth Pál
- Dr. Szentirmai István
- Dr. Szentirmai Péter
- Szűcs Józsefné
- Kun László
- Solum Zrt.

- b. **résztevők száma:** 50 fő
c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (5. számú melléklet)

6. **gazdafórum:**

- a. **címzett:** helyben érintett gazdálkodók, illetve mivel közvetlen elérhetőségük nem volt meg, ezért a

- Magán Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

segítségét kértük a gazdálkodók kiértékelésében. Azok a magánszemélyek, illetve mezőgazdasági állalkozók, akiket közvetlenül elértünk:

- Kovács Mihály
- Hraniszlán Péter
- Gergev Jovo
- Nagy Miklós
- Gergev Milán
- Vásárhelyi Lajos
- Alexov Zsigmond
- Hraniszlán Szlobodán,
- Vásárhelyi Gáborné
- Dévay és Fia Bt.
- Mezőterm Kft.
- Zsemberi Ferenc
- Hirling Ádám
- Nyéki Istvánné
- Id. Nyéki László
- Horváth Pál
- Dr. Szentirmai István
- Dr. Szentirmai Péter
- Szűcs Józsefné
- Kun László
- Solum Zrt.

- b. **résztevők száma:** 2 fő
c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (6. számú melléklet)

7. **önkormányzati közélet**

- a. **címzett:**
- Szob önkormányzata

- Nagymaros önkormányzata
- Dömös önkormányzata
- Dunakeszi önkormányzata
- Budakalász önkormányzata
- Budapest önkormányzata
- Visegrád önkormányzata
- Dunaalmás önkormányzata
- Vác önkormányzata
- Kisoroszi önkormányzata
- Tahitótfalu, önkormányzata
- Sződliget önkormányzata
- Pócsmegyer önkormányzata
- Leányfalu önkormányzata
- Göd önkormányzata
- Szentendre önkormányzata
- Szigetmonostor önkormányzata
- Halásztelek önkormányzata
- Érd önkormányzata
- Szigetszentmiklós önkormányzata
- Százhalombatta önkormányzata
- Tököl önkormányzata
- Szigetcsép önkormányzata
- Szigetújfalu önkormányzata
- Ercsi önkormányzata
- Ráckeve önkormányzata
- Adony önkormányzata
- Lórév önkormányzata
- Makád önkormányzata
- Kulcs önkormányzata
- Rácalmás önkormányzata
- Tass önkormányzata
- Dunaújváros önkormányzata
- Kisapostag önkormányzata
- Apostag önkormányzata
- Dunavecse önkormányzata
- Ács önkormányzata
- Komárom önkormányzata
- Almásfüzitő önkormányzata
- Dunaalmás önkormányzata
- Neszmély önkormányzata
- Süttő önkormányzata
- Lábatlan önkormányzata
- Nyergesújfalu önkormányzata
- Tát önkormányzata
- Esztergom önkormányzata
- Zebegény önkormányzata

b. **érintettek száma:** 47 hivatal

c. **alátámasztó dokumentum:** 47 db postai levél, 4 db igazolás (7. melléklet)

8. véleményezési kérelema. **címzett:**

- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Érdi Járási Hivatal
- Szigetszentmiklósi Járási Hivatal
- Ráckevei Járási Hivatal
- Kunszentmiklósi Járási Hivatal
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal; Vadászati és Halászati Osztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- MME Bács-Kiskun Megyei Helyi Csoport
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő; Dél-Alföldi Regionális Területi Iroda Kecskeméti Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Alsó-Duna-völgyi Kirendeltség
- Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság
- Bács - Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Bács-Kiskun Megyei Területi Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- MME Budapesti Helyi Csoport
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal

- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Pilisi Parkerdő ZRt. Ráckevei Erdészete
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Martonvásári Járási Hivatal
- Fejér Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Fejér Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Fejér Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- MME Fejér Megyei Helyi Csoport
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Dél-Dunántúli Regionális Területi Iroda, Székesfehérvári Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fejér Megyei Kirendeltség
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-dunántúli Kirendeltség
- Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Fejér Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Fejér Megyei Területi Iroda
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság
- VADEX Mezőföldi ZRT
- Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Főépítési Iroda
- Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Esztergomi Közös Önkormányzati Hivatal Dömösi Kirendeltsége
- Esztergomi Járási Hivatal
- Szentendre Járási Hivatal
- Dunakeszi Járási Hivatal

- Szobi Járási Hivatal
 - Váci Járási Hivatal
 - Visegrádi Polgármesteri Hivatal
 - Dunakanyar Szövetkezet
 - Ipoly Erdő Zrt. Váci Erdészeti
 - Pilisi Parkerdő Zrt. PilisVT
 - MVH Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
 - MVH Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
 - Fővárosi Vízművek Zártkörűen Működő Rt
 - MVH Főváros és Pest Megyei Kirendeltség
 - Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
 - Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
 - Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
 - Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
 - Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
 - Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
 - Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
 - Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
 - Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
 - Országos Erdészeti Egyesület
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
 - Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
 - Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
 - Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
 - Budapesti Bányakapitányság
 - Soproni Bányakapitányság
 - Veszprémi Bányakapitányság
 - MVH Komárom-Esztergom megyei Kirendeltsége
- b. **beérkezett vélemények száma:**26 db levél, 5 db igazolás (7. számú melléklet)
- c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött postai levelek és e-mailek

9. **kiadvány**

Cincér Hírlevél (10. sz. melléklet)

3.4.6. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe - indoklás
Szentendre Város Polgármestere	2014. augusztus 11.	Határidő hosszabbítási kérelem tervezet véleményezésére szeptember 11. utánig.	-

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Fölsművelésügyi Igazgatósága	2014. augusztus 19.	A terv minden olyan tartalmával egyet értenek, amely a terület állagát különös tekintettel a vizes élőhelyeken javítja, állapotát tartósan megőrzi. Vadgazdálkodás tekintetében elfogadható, hogy szóró, sózó, etetőhely a működési terület szerinti Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. Nem kellően tisztázott és értelmezhető az a javaslat a tervben: „a teljes területen nagyon túltartott a vadállomány...”, valamint az sem, hogy „a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása”. Mindezt konkrétumok hiányában nem tartjuk elfogadhatónak. Az eddigiek során olyan vad által okozott károsításról és nagyvadállomány növekedéséről nincs tudomásunk, ami már előre jelezné a vadvédelmi kerítések szükségességét. A tervben közzétett vadgazdálkodásra és vadászatra vonatkozó megállapítások túl általánosak Ugyanakkor nem található javaslat a vízi élőhelyeken gondot okozó nagy kárókatona állományának csökkentésére.	A tervbe részben beépült. - A vadvédelmi kerítések szükségességét illetően közös a természetvédelmi és a vadgazdálkodási cél: ne legyen szükség ezen kerítésekre. - A területen fészkelő nagy kárókatona (<i>Phalacrocorax carbo</i>) állomány nem található. A telelési időszakban jelenlévő egyedek valóban okozhatnak károkat, amely esetlegesen védett, fokozottan védett halfajok predálásában jelentkezhet. A nagy kárókatona (<i>Phalacrocorax carbo</i>) az Európai Unióban Natura 2000-es jelölő faj, a jelölés alól Magyarország derogációt kért és kapott; esetleges riasztása/gyérítése a megfelelő jogszabályok betartása mellett jelenleg is engedélyezhető.
Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	2014. augusztus 25.	1. terv nem hivatkozik a térségre vonatkozó kiadott vízjogi engedélyekre. Vizsgálandó, hogy a meglévő vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyekben foglaltak a tervezés során figyelembe lettek-e véve. 2. A kezelési terv nem tartalmaz kötelező földhasználati előírásokat. Kérik figyelembe venni az érvényes vízjogi engedélyekben szerzett jogokat, valamint azt, hogy a natura 2000 területen elhelyezkedő nagyvízi mederre a jelenleg hatályos 83/2014 8III.14.) Kormányrendelet alapján nagyvízi mederkezelési terv fog készülni. Az erre való utalás történjen meg a dokumentációban. 3. A meglévő Vízgyűjtő gazdálkodási tervet és a fenntartási tervet harmonizálni kell. 4. A partok egyoldali fenntartási munkája kapcsán kérik megvizsgálni, hogy a 120/1999 (VIII.6.) Korm. rendelet által részletezett közcélú vízügyi fenntartási feladatok megvalósításához miént igazítható. 5. A mellékelt térképi állomány felbontása nem megfelelő, pontos és a félreértések elkerülésére alkalmasabb megoldás a térinformatikai rendszerben használható fájlok megküldésével lehetséges.	A tervbe beépült, a térképi állományok nagyobb felbontásban az Igazgatóságon megtekinthetők
Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2014. augusztus 22.	A tervben szereplő javaslatokkal a Felügyelőség egyetért, a véglegesített tervben foglaltakat a hatósági eljárásban figyelembe fogja venni	-
Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	2014. augusztus 25.	A 2009. évi XXXVII. törvény hatálya alá tartozó területeken attól, valamint a végrehajtására kiadott 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet előírásaitól, továbbá a körzeti erdőterv elkészítésének folyamatában	A fenntartási terv önmagában kötelező érvényű előírásokat nem fogalmaz meg, ezek javaslatok, melyek természetvédelmi szempontból indokolhatóak..

		<p>megjelent, illetve megjelenő miniszteri rendeletektől eltérő módon történő szabályozás fenntartási szinten nem lehetséges. Előírások csak akkor tehetők, ha együttesen fennáll, hogy az érvényes szabályozókkal összhangban vannak, a terület kezelője önként vállalja és a felmerülő többletköltségeket a kezelőnek megtéríti. A Natura 2000 területeken található idegenhonos fafajok állományai nem jelölő élőhelyek, az ott folyó gazdálkodás alapkövetelménye, hogy a jelölő élőhelyeket nem veszélyeztethetik. Az erdőgazdálkodás célja a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülése mellett a faanyagtermelés. Magántulajdonostól kompenzáció nélkül nem várható el a hozamról való önkéntes lemondás. Az előírás javaslatok közül több nem, vagy nem minden esetben tartható. Az előírás-javaslatok közül nem, vagy nem minden esetben tarthatók a következők: parti erdősávban: E33, E36; őshonos fás társulásnál: E04, E11, E33, E36; idegenhonos fás társulásban: E11, E22, E31, E41, E50, E65; orkolati részek és kisebb patakoknál: E04</p>	
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, Budapesti Bányakapitányság	2014. augusztus 19.	A Bányakapitányság a fenntartási tervvel kapcsolatban hatáskörét tekintve nem érintett.	-
Visegrád Város Polgármestere	2014. augusztus 21.	Érdemi hizzászlás nem történt.	-
Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítész Iroda	2014. augusztus 21.	A fenntartási tervhez észrevételt, javaslatot nem tettek	-
Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala Földügyi osztály	2014. augusztus 26.	Határidő hosszabbítást kértek.	-
Ipoly Erdő Zrt.	2014. augusztus 25.	<p>Az idegenhonos fás kezelési egységre az alábbi javaslatokat általános, a teljes Natura 2000 területre nem, csak eseti vizsgálat és indokoltság alapján tartják elfogadhatónak: E48, E50, E70. A vegetációs időszak Natura 2000 –re vonatkozó általános kiterjesztése helyett eseti indokoltság mellett, konkrét erdőrészekre javasolják megadni. E70 szigorú megkötései helyett más szerek alkalmazását is engedélyezendőnek javasolják.</p>	<p>A fenntartási terv önmagában kötelező érvényű előírásokat nem fogalmaz meg, ezek javaslatok, melyek természetvédelmi szempontból indokolhatóak</p>
Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság	2014. augusztus 25.	A 330/2007 (XII.23.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 8. pontja alapján az érintett település közigazgatási területe nem határterület. A Szolgálati Szabályzat 65. §-ban foglaltak értelmében a rendőrség külső határon lévő határterületen kívül mélységi	-

		ellenőrzést végez. A fenntartási terv nem befolyásolja a rendőrség mélységi ellenőrzési tevékenységét, így a tárgykörben szereplő terv tekintetében javaslatot, észrevételt nem kíván tenni.	
Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály	2014. augusztus 22.	Az igazgatóság hatósági valamint szakhatósági jogkörrel jelen esetben nem ren	-
Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2014. augusztus 26.	A Felügyelőség javaslatot tett a terv különböző pontjainak kiegészítésére, illetve pontosítására.	A javaslatok döntő többsége beépítésre került, a javaslatok szerint módosítottuk a tervet. Az egyes fejezetek címét azonban nem tudjuk megváltoztatni, azok kötött szerkezetet követnek.
Pest Megyei Kormányhivatal Dunakeszi Járái Hivatal Hivatalvezető	2014. augusztus 26.	A Hivatalt érintő településrendezési eszközök száma helytelenül szerepelt a tervben.	A hiba javításra került.
Bács-Kiskun-megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal	2014. augusztus 26.	Érdemi javaslat nem érkezett.	-
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság	2014. augusztus 25.	Levelükben felsorolásra kerültek a vonatkozó jogszabályok, illetve az érintett ivóvíz-bázisok nevei és üzemeltetői.	A jogszabályok bekerültek a megvalósításhoz szükséges jogi eszközök közé, míg az érintett vízbázisok az egyéb jogerős engedélyek közé kerültek be.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Növény-és Talajvédelmi Igazgatósága	2014. augusztus 21.	A fenntartási tervekben, amennyiben azok nitrát érzékeny területet érintenek, szerepeltetni szükséges, hogy nitrátérzékeny területeken a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendeletben foglalt Helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásainak betartása mind szántó, mind gyepterületen kötelező	A Duna és ártere teljes hosszában majdnem mindenhol nitrátérzékeny területen helyezkedik el, ezért a hivatkozott jogszabály bekerült a terv megfelelő részébe
Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége	2014. augusztus 27.	Az Intézet elsősorban az idegen szavak és latin nevek magyarázat nélküli használatát emelte ki, illetve apróbb módosításokat javasoltak.	A javaslatok és észrevételek módosításra és javításra kerültek a tervben.
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2014. augusztus 25.	A fenntartási tervhez észrevételt, javaslatot nem tettek, annak tartalmával és célkitűzéseivel kapcsolatban nem emeltek kifogást	-
Nemzeti Média-és Hírközlési Hatóság Soproni Hatósági Iroda	2014. augusztus 22.	A fenntartási terv hírközlési érdekeket nem érint, a Hatóság nem kíván javaslatot tenni, és az eljárásban a továbbiakban részt venni	-
Esztergom Közös Önkormányzati Hivatal	2014. augusztus 25.	A fenntartási tervhez kapcsolódó térképmelléklet felbontása nem értelmezhető.	A terület méretéből fakadóan nincs lehetőség megfelelő méretű

Városüzemeltetési Irida			térképek tervbe foglalására, azonban személyesen bármikor megtekinthetők az igazgatóság honlapján nagyobb felbontásban.
Fejér Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	2014. augusztus 25.	A nagyvadállomány létszámának kontrollját, indokolt esetben lokális csökkentését támogatja. A vadgazdálkodási berendezések elhelyezésének, vadföldek kialakításának egyeztetését támogatja. A szóró kialakításának tilalmát megfontolandónak tartja, tekintettel arra, hogy azok szakszerű működtetése a nagyvadállomány, azon belül a vaddisznó létszám csökkentésének egyik legeredményesebb lehetőségét adja. Vizes élőhelyeken a vízivad vadászatának korlátozását elégségesnek tartja, a vadászati kéméleti területek automatikus kijelölését azonban a vaddisznó és az őz károkozásának megelőzése, valamint az idegenhonos fajok vadászatának fenntartása érdekében nem támogatja.	A tervbe részben beépült.
Neszmély Község Polgármestere	2014. augusztus 21.	Kiegészítést nem kíván tenni.	-
Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2014. augusztus 25.	Katasztrófavédelmi szempontból kifogást nem emel. Javasolja, hogy az erdővel érintkező, vagy azon áthaladó vasút és közút mentén az erdő felőli oldalon található 2 m széles védősávok a Natura 2000 területek kijelölésekor ne kerüljenek bevonásra. Az idegenhonos erdőállományok őshonosra történő cseréje és az inváziós fajok eltávolítása során javasolja tűzpázták létesítését. Lakott területekhez közel, őshonos fafajokkal történő erdőfelújítás, pótlás, állománykiegészítés során javasolja a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó fajok alkalmazását (a fajok sajnos nem kerültek megnevezésre).	A tervbe nem épült be. - A Natura 2000 területek kijelölése, a határvonalak megállapítása nem a fenntartási terv hatásköre. - Amennyiben a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó őshonos fajok termőhelyhonosak is, a javaslat természetvédelmi szempontból támogatható.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Földhivatala	2014. augusztus 25.	Figyelmet kell fordítani a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. tv-ben a termőföldek időleges és végleges más célú hasznosítására, a kivett területek rekultivációjára, valamint a termőföldek művelési ág változására vonatkozó rendelkezések betartására és betartatására. A termőföldek művelési ágban tartását, és annak megfelelő hasznosítását támogatják	A jogszabály említésre került a megalósítás jogi eszközeit felsoroló fejezetben.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Építésügyi-és Örökségvédelmi Hivatal	2014. augusztus 27.	A véleményezési kérelmet áttették a tatabányai Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatalához	-
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Veszprémi Bányakapitányság	2014. augusztus 26.	A területet au Ivánca I. kavics és az Ercsi I. kavics bányatelek érinti. A bányavállalkozók a bányatelek határáig kitermelésre jogosultak.	A bányavállalkozók neve és elérhetősége a terv Jogerős engedélyek fejezetébe került be.

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatala	2014. augusztus 26.	A Földhivatal véleményében a 2007. évi CLXIX. törvényre és annak 2013. évi módosítására hivatkoztak.	A hivatkozott törvény a megvalósítás jogi eszközei című fejezetben említésre került.
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitányság	2014. augusztus 27.	A véleményezési kérelmet elutasították a megadott határidő rövidsége miatt, nem pedig hosszabbítást kértek.	A Szolnoki Bányakapitányság érdekeit együttműködés hiányában a terv nem tartalmazza.
Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és örökségvédelmi Osztály	2014. augusztus 28.	A Duna és ártere natura 2000 terület több műemléki értéket érint.	Ezek az Egyéb védetségű kategóriák című fejezetben említésre kerültek
Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság	2014. augusztus 26.	A közbiztonsági területet érintő észrevételük, vagy javaslatételük nincs	-
Nagymaros Város Önkormányzata	2014. augusztus 29.	Az önkormányzat kérte a Natura kijelölésbe bevont ingatlanok felülvizsgálatát. A Dunapart belterületi részén néhol erősen beerdősült részek vannak, melyek elzárják a települést a Dunától. További érdemi hozzászólás nem történt.	A fenntartási tervnek nem hatásköre a natura kijelölés felülvizsgálata. A beerdősülési folyamat – főleg, ha idegenhonos fafajjal történik – nem célja a természetvédelemnek. Ez ügyben az erdő tulajdonosával kell egyeztetni.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Esztergomi Járási Hivatala Hatósági Osztály	2014. augusztus 26.	Hatáskör és illetékesség hiányában az ügyet áttették a Nemzeti Agrárgazdasági kamara Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság Esztergomi Körzeti Irodájának.	-
Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal	2014. augusztus 27.	Javaslat, észrevétel nem érkezett	-
Halásztelek Város Polgármestere	2014. augusztus 26.	Több témában együttműködési lehetőséget ajánlott az Önkormányzat.	-
Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati és Halászati Osztály	2014. augusztus 25.	A V10-es előírást, miszerint a halastavak meszezése tilos, törölni javasolják.	Az intenzíven használt halastavak esetében az előírás kikerült a tervből (halastó kezelési egység), azonban természetes vízfolyások esetében természetvédelmi szempontból nem elfogadható a vizek meszezése.
Fejér Megyei Kormányhivatal Növény-és Talajvédelmi Igazgatósága	2014. augusztus 22.	A talaj felső rétegének eltávolítása csak a talajvédelmi hatóság engedélyével lehetséges. A csatornakotrásból kikerülő anyag termőföldön történő elhelyezése is engedélyköteles. Minden új épület, építmény termőföldön történő létesítését meg kell előznie az ingatlanügyi hatóság végleges, más célú hasznosítást engedélyező határozata, mely magában foglalja a talajvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalását	A tervből a vonatkozó szövegrész kikerült.
Szob Város Polgármestere	2014. augusztus 29.	A fenntartási terv nem tartalmazta Szob város településrendezési eszközeit.	A hiány pótlásra került a tervben.

Budapest Város Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal	2014. augusztus 28.	Kifogás, észrevételt nem tettek.	-
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatal Járási Építésügyi és örökségvédelmi Hivatala	2014. szeptember 1.	A Hivatal a tárgyi fenntartási tervet nem kifogásolta.	-
Közép-Dunántúli Vízügyi Hatóság	2014. szeptember 2.	<p>A Vértes-Mezőföldi Tájegység területének meghatározó eleme a Duna folyam. Az elmúlt évtizedekben végzett folyószabályozások jelentős mértékben érintik a területet. A terület vízügyi kezelését a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság látja el. A tevékenység területe az alábbi védőterületeket érinti:</p> <p>Ercsi vízbázis Váli-víz torkolat vízbázis Adony-dél távlati vízbázis Dunaújváros, Szalki-szigeti vízbázis Kisapostagi vízbázis</p> <p>A tevékenység területe vízbázis hidrogeológiai „A” és „B” védőidomot érint. A vízbázis védőidomaira vonatkozó előírásokat és korlátozásokat be kell tartani, melyek a következők:</p> <p><u>Hidrogeológiai „A” védőidomra vonatkozó előírások és korlátozások:</u> Új létesítménynél, tevékenységnél tilos: a bányászat. Új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető: fúrás, új kút létesítése; a fedő vagy a vízelvezető réteget érintő egyéb tevékenység.</p> <p><u>Hidrogeológiai „B” védőidomra vonatkozó előírások és korlátozások:</u> Új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető: a bányászat; fúrás, új kút létesítése; a fedő vagy a vízelvezető réteget érintő egyéb tevékenység</p>	A vélemények bekerültek a Vízgazdálkodás fejezetbe.
Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala, Földügyi Osztály	2014. szeptember 1.	Kifogást nem emel, de felhívja a figyelmet a 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezéseire. A vélemény alapján több, a gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslat (pl. a kaszálások számának és idejének meghatározása) is ellehetetleníti a hasznosítási kötelezettségnek történő elégtételt. A szántóterületek visszagyepesítése álláspontja szerint a földhasználó részére sérelmes lehet. Az	A tervbe nem épült be. A gyepterületeken a kaszálás/legeltetés fenntartása a tervben foglaltak alapján és természetvédelmi szempontból is mindenképpen javasolt, tehát a hasznosítás az előírás-javaslatok alapján is biztosítható (sőt, kívánatos). A kaszálások

		<p>egyres területek vízelvezetésének megszüntetése korlátozhatja, akadályozhatja az okszerű mezőgazdasági művelést, a vízelvezető árkok megszüntetése kihat a nem védett területek vízháztartására is.</p>	<p>számának és időpontjának meghatározása nem mond ellent a hasznosításnak, csak a természetvédelmi szempontok érvényesülését segíti elő. A szántóterületek visszagyepesítése csak abban az esetben kötelező, ha a Natura 2000 terület kijelölésekor (2004-ben) a földrészlet gyeprét/legelő) művelési ágban volt és a szántóvá történő feltörés, esetleg a művelési ág megváltoztatása ezután, az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye nélkül történt meg. Minden egyéb esetben a kezelési egységeknél szerepel, hogy „amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a szántóterületek visszagyepesítése természetvédelmi szempontból támogatandó”, tehát nem kötelező, arról a gazdálkodó maga dönt, figyelembe véve az esetleges anyagi hátrányt. (Megjegyzendő, hogy gyepterületek esetében Natura 2000 területen kompenzációs támogatás igényelhető.) A vízelvezetések korlátozása/mérséklése természetvédelmi szempontból mindenképpen kívánatos, a túlzott vízvisszatartáshoz hasonlóan a túlzott vízelvezetés a termőföld hasznosítását szintén korlátozhatja/akadályozhatja. Javasolt megfontolni a jellemzően (egy-két évente) belvizes szántóterületek szántó művelési ágból történő kivonását is, hiszen a gazdaságos hasznosítás ezeken a területeken kérdéses.</p>
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság	2014. augusztus 27.	A tervet elfogadhatónak tartják, amennyiben a jövőben is korlátozásmentes formában végezhetik tevékenységüket.	A fenntartási terv néhol a jelenlegi gyakorlat hibáira mutat rá, ezért azokon a pontokon nem tudjuk figyelmen kívül hagyni a vízügy önkényes gazdálkodási szándékát, így a tervbe a véleményük nem került bele.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatal	2014. augusztus 28.	A fenntartási tervvel kapcsolatban észrevételük nem volt.	-
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal	2014. augusztus 26.	Az élőhelytérképet és a fenntartási tervet áttekintették, észrevételt, javaslatot nem tettek.	-

Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Komáromi Járási Hivatal Hatósági Osztály	2014. augusztus 19.	A fenntartási tervvel kapcsolatban észrevételt nem tettek.	-
Pest Megyei Kormányhivatal Szobi Járás Hivatal Hivatalvezető	2014. augusztus 25.	A fenntartási tervet áttanulmányozták, az abban foglaltakkal kapcsolatban észrevételt, javaslatot nem tett.	-

24. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése